

Anoniem Bindend Advies

Geschillencommissie Zorgverzekeringen

(mr. H.A.J. Kroon, mr. drs. J.W. Heringa en mr. M.T.C.J. Nauta-Sluijs)

Zaaknummer: 202201780

Partijen

A te B, hierna te noemen: verzoekster,

en

VGZ Zorgverzekeraar N.V. te Arnhem, hierna te noemen: de zorgverzekeraar.

1. Samenvatting

- 1.1. Verzoekster heeft aan de commissie verzocht te beslissen dat de zorgverzekeraar de aanvragen voor een facelift, eventueel in combinatie met lipofilling, en voor een oorschelpcorrectie alsnog dient goed te keuren.
De zorgverzekeraar heeft gesteld dat verzoekster niet voldoet aan de voorwaarde van een verzekeringsindicatie in de vorm van een aantoonbare lichamelijke functiestoornis of verminking en dat daarom de desbetreffende aanvragen terecht zijn afgewezen.
- 1.2. De commissie overweegt dat de situatie van verzoekster - atrofie in het gelaat, gelaatptsosis en chondrodermatitis helicus aan de oren - niet overeenkomt met een ernstige misvorming zoals bedoeld in de regelgeving. Daarmee is geen sprake van verminking, hetgeen wordt bevestigd in het advies van het Zorginstituut. Bij een aantoonbare lichamelijke functiestoornis moet het gaan om een aandoening die dusdanig ernstige lichamelijke klachten veroorzaakt dat de verzekerde fors wordt beperkt in het functioneren. Dat dit bij verzoekster aan de orde is, is gesteld noch gebleken. De behandelend kaakchirurg heeft wel verklaard dat het uiterlijk van het gelaat niet conform de leeftijd van verzoekster is en dat dit psychisch lijden tot gevolg heeft. Psychisch lijden is evenwel niet te beschouwen als een aantoonbare lichamelijke functiestoornis en vormt ook als zodanig geen verzekeringsindicatie voor een behandeling van plastisch-chirurgische aard. De commissie wijst het verzoek af.
- 1.3. Hierna wordt het verloop van de procedure geschetst, daarna volgen de vaststaande feiten en wordt ingegaan op de bevoegdheid van de commissie. Nadat de standpunten van partijen kort zijn weergegeven volgt de beoordeling, en uiteindelijk de uitspraak.

2. Verloop van de procedure

- 2.1. Verzoekster heeft op 2 augustus 2023 telefonisch aan de Ombudsman Zorgverzekeringen verzocht de Geschillencommissie Zorgverzekeringen (hierna: de commissie) een uitspraak te laten doen. Dit heeft zij bij brief van 14 augustus 2023 bevestigd. Op 18 augustus 2023 was het dossier gereed voor inhoudelijke behandeling. Tot het dossier behoren de stukken die tijdens de fase bij de Ombudsman Zorgverzekeringen zijn gewisseld.
- 2.2. Bij brief van 28 september 2023 heeft de zorgverzekeraar zijn standpunt aan de commissie uiteengezet. Een kopie van deze brief is op 3 oktober 2023 aan verzoekster gestuurd.
- 2.3. Bij brief van 31 oktober 2023 heeft het Zorginstituut Nederland (hierna: het Zorginstituut) (zaaknummer: 2023041079) aan de commissie een voorlopig advies uitgebracht. Een kopie hiervan is op 2 november 2023 aan partijen gestuurd.
- 2.4. Bij e-mailbericht van 20 november 2023 heeft de ziektekostenverzekeraar foto's gestuurd van de oren van verzoekster. Volgens de ziektekostenverzekeraar zijn deze foto's per abuis niet met de reactie van 28 september 2023 meegestuurd. Deze foto's zijn aan verzoekster gestuurd, waarbij zij de mogelijkheid heeft gekregen hierop schriftelijk te reageren. Verzoekster heeft hiervan geen gebruik gemaakt.
- 2.5. Verzoekster heeft op 21 november 2023 telefonisch meegedeeld dat zij ten tijde van de hoorzitting in het ziekenhuis is en dat zij daardoor misschien niet bereikbaar is. Verzoekster heeft de commissie verzocht haar te bellen en als zij niet bereikbaar is een beslissing op basis van stukken te nemen.
- 2.6. De beslissing in de onderhavige zaak wordt genomen door een commissie die bestaat uit drie leden, die allen kennisnemen van het volledige dossier. Op 22 november 2023 is verzoekster om 10.05 en 10.10 uur gebeld. Het mobiele nummer was niet bereikbaar. Er kon geen voicemail achtergelaten worden. Verzoekster is om deze reden niet gehoord. De zorgverzekeraar is op 22 november 2023 door twee leden van de commissie gehoord. Partijen zijn hierover voorafgaand schriftelijk geïnformeerd. Van de zitting zijn aantekeningen gemaakt die ter kennisname aan partijen zijn gestuurd.
- 2.7. De aantekeningen van de hoorzitting zijn op 28 november 2023 aan het Zorginstituut gestuurd met het verzoek de commissie mee te delen of het voorlopig advies van 31 oktober 2023 aanpassing behoeft. Bij brief van 7 december 2023 heeft het Zorginstituut opgemerkt dat op de aanvullende foto's geringe imperfecties aan de oorrand en een licht vergrote oorlel is te zien. Er is hierbij geen sprake van ernstige verminking. Het Zorginstituut heeft de commissie meegedeeld dat het voorlopig advies als definitief kan worden beschouwd. Een kopie van het definitief advies is op 7 december 2023 aan partijen gestuurd, waarbij zij de mogelijkheid hebben gekregen hierop te reageren.

3. Vaststaande feiten

- 3.1. Verzoekster was in 2022 bij de zorgverzekeraar verzekerd tegen ziektekosten op grond van de verzekering VGZ Basis Keuze (hierna: de zorgverzekering).
- 3.2. Namens verzoekster zijn op 18 maart 2022 door de behandelend kaakchirurg bij de zorgverzekeraar aanvragen voor een facelift en eventueel voor lipofilling ingediend.
- 3.3. Bij brieven van 30 maart 2022 heeft de zorgverzekeraar aan verzoekster meegedeeld dat de aanvragen voor een facelift en eventueel voor lipofilling zijn afgewezen.

- 3.4. Namens verzoekster is op 3 oktober 2022 door de behandelend plastisch chirurg een aanvraag voor een oorschelpcorrectie bij de zorgverzekeraar ingediend. De zorgverzekeraar heeft deze aanvraag bij brief van 3 oktober 2022 afgewezen.
- 3.5. Verzoekster heeft de zorgverzekeraar in 2022 verschillende keren om heroverweging van de afwijzende beslissingen gevraagd. Bij brief van 9 december 2022 heeft de zorgverzekeraar aan verzoekster meegedeeld dat hij zijn beslissingen handhaaft.
- 3.6. Bij brief van 31 oktober 2023 heeft het Zorginstituut aan de commissie een voorlopig advies uitgebracht.
- 3.7. Bij brief van 7 december 2023 heeft het Zorginstituut aan de commissie het definitief advies uitgebracht.

4. **Standpunt verzoekster**

- 4.1. Verzoekster heeft aan de commissie verzocht te bepalen dat de zorgverzekeraar de aanvragen voor een facelift, eventueel in combinatie met lipofilling en voor een oorschelpcorrectie, alsnog dient goed te keuren.
- 4.2. In het kader van de aanvragen van 18 maart 2022 voor een facelift en lipofilling heeft de behandelend kaakchirurg bij brief van 17 maart 2022 verklaard:
"Op 9 maart 2022 zag ik bovengenoemde patiënte retour op onze polikliniek Mondziekten, Kaak- en Aangezichtschirurgie. In de voorgeschiedenis is patiënte behandeld met een Bimaxillaire osteotomie en heeft patiënte nog enkele andere correctieve ingrepen gehad ter verbetering van de plica mentalis en heeft patiënte i.v.m. de atrofie in het gelaat en gelaatsptosis ook een lipofilling gehad. Deze lipofilling heeft een goed resultaat gegeven. Echter heeft patiënte door persoonlijke omstandigheden weer een forse verandering doorgemaakt in haar gewicht richting 48 kilo bij een lengte van 1,74. Patiënte heeft hiervoor ook bijvoeding gekregen en inmiddels is patiënte weer enkele kilo's aangekomen. De atrofie en gelaatsptosis blijven echter persisteren. Ter behandeling wordt er dan ook gedacht aan een hals-facelift beiderzijds teneinde de gelaatsptosis te doen verminderen en als dit onvoldoende resultaat blijft geven kan er nog gedacht worden aan een hernieuwde lipofilling. Patiënte is echter wel gewezen op het feit dat zij dan in gewicht moet proberen te stabiliseren en moet trachten nog enkele kilo's aan te komen."
 Na afwijzing van de aanvragen heeft de behandelend kaakchirurg in zijn verzoeken tot heroverweging van 1 juni 2022 en 14 juni 2022 verzocht om overleg met de medisch adviseur van de zorgverzekeraar. Volgens de behandelend kaakchirurg is het uiterlijk van het gelaat niet conform de leeftijd van verzoekster en heeft dit psychisch lijden tot gevolg.
- 4.3. Namens verzoekster is daarnaast een aanvraag van 3 oktober 2022 voor een oorschelpcorrectie bij de zorgverzekeraar ingediend. De behandelend plastisch chirurg heeft hierbij toegelicht dat verzoekster haar oorlellen niet meer in verhouding vindt na een operatie aan chondrodermatitis helicis. Volgens de behandelend plastisch chirurg is sprake van een lichte hypertrofie lobulus.
- 4.4. Bij e-mailberichten van 26 oktober 2022 en 27 oktober 2022, gericht aan de Ombudsman Zorgverzekeringen, heeft verzoekster gereageerd op de afwijzing van de aanvragen. Zij heeft verklaard het niet eens te zijn met de afwijzing van de aanvraag voor een oorschelpcorrectie, omdat zij wél een ziekte aan haar oren heeft. Zij verwijst hiervoor naar haar huisarts en de behandelend plastisch chirurg. Volgens verzoekster is de oorschelpcorrectie nodig, omdat haar aandoening 'chondrodermatitis helicis' erg pijnlijk is en de vorm van haar oor niet beter wordt. Zij verklaart niet te kunnen slapen van de pijn. Ook is zij het niet eens met de afwijzingen voor de facelift en lipofilling. Zij deelt in dat kader mee dat de bimaxillaire osteotomie destijds is mislukt

en dat de andere operaties ook zijn mislukt. Daarnaast heeft zij wortelkanaalbehandelingen gehad en zijn veel kiezen verloren gegaan. Verder deelt zij mee dat zij een e-mailbericht gestuurd aan een medewerker van de zorgverzekeraar, maar volgens de zorgverzekeraar zou zij een verkeerd e-mailadres hebben gebruikt. Verzoekster is van mening dat de zorgverzekeraar niet eerlijk is over het ontvangen van haar e-mailbericht. Zij heeft namelijk telefonisch en e-mailcontact met deze medewerker gehad. In haar e-mailbericht van 19 december 2022 met betrekking tot de aanvraag voor een facelift en lipofilling heeft verzoekster verklaard dat zij bij de eerdere lipofilling behandeling 54 kilo woog en dat zij geen psychisch lijden - zoals de kaakchirurg in zijn verzoek tot heroverweging heeft gesteld - ervaart. Zij heeft wel al jaren last van haar mond en tanden en heeft een verlamd gelaat.

- 4.5. Bij e-mailbericht van 17 juli 2023 heeft verzoekster aan de Ombudsman Zorgverzekeringen foto's gestuurd, waarop volgens haar is te zien dat zij geen kiezen en tandbot meer heeft. Aan de linkerkant heeft zij nog één kies en daarom valt haar gezicht op die plaats naar binnen. Verzoekster verklaart in haar e-mailbericht van 28 augustus 2023 dat haar psychische problemen voorbij zijn. Haar lichaam is echter sinds februari constant ziek. Volgens verzoekster weet haar behandelend kaakchirurg niets van de mislukte eerdere operaties, omdat deze zijn uitgevoerd door andere kaakchirurgen. Wat betreft de aanvraag voor de oorschelpcorrectie heeft verzoekster een specialistenbericht overgelegd, waaruit blijkt dat zij op het poliklinisch spreekuur van de plastisch chirurgis geweest.
- 4.6. Bij aanvang van de hoorzitting is verzoekster om 10.05 en 10.10 uur gebeld. Het mobiele nummer was niet bereikbaar. Er kon geen voicemail achtergelaten worden. Verzoekster is om deze reden niet gehoord.

5. Standpunt zorgverzekeraar

- 5.1. De zorgverzekeraar heeft in zijn brieven van 30 maart 2022, inzake de afwijzing van de aanvragen voor een facelift en lipofilling, verklaard dat bij verzoekster geen sprake is van een ernstige verminking door ziekte, ongeval of een geneeskundige verrichting dan wel van een lichamelijke functiestoornis die bestaat uit chronisch onbehandelbare smetten. Hij heeft hiertoe in zijn brief van 9 juni 2022 toegelicht dat vergoeding mogelijk is als de oogleden het dagelijks functioneren beperken. Bijvoorbeeld als een verzekerde minder ziet, omdat de oogleden verslapt of verlamd zijn. De afstand van het ooglid tot het midden van de pupil moet dan 1 millimeter of kleiner zijn. Op basis van de informatie die de zorgverzekeraar heeft ontvangen, is hiervan bij verzoekster geen sprake. In zijn brief van 9 december 2022 licht de zorgverzekeraar toe dat psychisch lijden niet kan worden beoordeeld als een aantoonbare lichamelijke functiestoornis. De zorgverzekeraar vraagt zich voorts af of lipofilling op dit moment doelmatig is, aangezien niet inzichtelijk is in welke mate het ondergewicht van invloed kan zijn. Wat betreft de facelift verklaart de zorgverzekeraar dat deze alleen wordt goedgekeurd bij ziekten, zoals bijvoorbeeld aids. Op basis van de foto's heeft de zorgverzekeraar geen vergelijkbare situatie kunnen vaststellen. Het is de zorgverzekeraar daarbij niet duidelijk of de behandelend kaakchirurg een facelift, lipofilling of een combinatie adviseert. Met betrekking tot de oorschelpcorrectie heeft de zorgverzekeraar bij brief van 3 oktober 2022 verklaard dat bij verzoekster geen sprake is van verminking door ziekte, ongeval of een geneeskundige verrichting dan wel van een lichamelijke functiestoornis in de vorm van chronische onbehandelbare smetten. In zijn brief van 9 december 2022 licht de zorgverzekeraar verder toe dat een oorschelpcorrectie in verband met het uiterlijk alleen wordt vergoed uit de aanvullende ziektekostenverzekering, en dan slechts tot een bepaalde leeftijd. Vanuit de zorgverzekering wordt een dergelijke ingreep alleen bij een aantoonbare lichamelijke functiestoornis vergoed. Daarvan is volgens de zorgverzekeraar echter geen sprake.
- 5.2. Na ontvangst van de nieuwe aanvraag voor lipofilling van 30 december 2022 heeft de zorgverzekeraar bij brief van 9 januari 2023 meegedeeld dat dit de tweede aanvraag is en dat ook hieruit niet blijkt dat verzoekster aan de voorwaarden voldoet. De zorgverzekeraar heeft in zijn brief van 21 april 2023 aan de Ombudsman Zorgverzekeringen verklaard dat de dienstverlening niet is geweest zoals verzoekster van hem had mogen verwachten. De klacht van

verzoekster wordt wel serieus genomen. De medewerker waarnaar verzoekster het e-mailbericht had verstuurd - maar waarbij de naam verkeerd getypt was - is niet meer werkzaam bij de zorgverzekeraar. Aan deze medewerker kan daarom niet meer worden gevraagd wat er precies is gebeurd. Naar aanleiding van het verzoek van de behandelend kaakchirurg om te overleggen met de medisch adviseur van de zorgverzekeraar is er telefonisch contact geweest. De zorgverzekeraar heeft in zijn brief van 30 mei 2023 verklaard dat verzoekster alsnog zou worden opgeroepen voor het spreekuur van de medisch adviseur. Dit spreekuurbezoek heeft plaatsgevonden op 6 juli 2023, waarna de zorgverzekeraar bij brief van 28 juli 2023 het telefonisch contact met de behandelend kaakchirurg heeft samengevat. De behandelend kaakchirurg heeft meegedeeld dat een volledige facelift en/of (beperkte) lipofilling gezien de fysieke gesteldheid van verzoekster geen optie is. De behandelend kaakchirurg begrijpt, volgens de zorgverzekeraar, de afwijzingen. De zorgverzekeraar heeft de aanvragen na het spreekuurbezoek nogmaals beoordeeld. Dit heeft echter niet geleid tot een andere uitkomst of nieuwe inzichten. De zorgverzekeraar heeft verklaard dat de afwijzingen van de aanvragen voor een facelift, lipofilling en een oorschelpcorrectie terecht zijn.

- 5.3. De ziektekostenverzekeraar heeft in zijn brief van 28 september 2023, gericht aan de commissie, verklaard zijn standpunt te handhaven. De aanvragen van verzoekster zijn uitvoerig en zorgvuldig beoordeeld. Deze beoordeling en de vervolgstappen staan los van de afhandeling van de klacht door de medewerker die inmiddels niet meer werkzaam is bij de zorgverzekeraar. De zorgverzekeraar stelt dat de aanvragen en foto's zijn beoordeeld door de medisch adviseur en dat deze ook telefonisch contact heeft gehad met de behandelend kaakchirurg. De ziektekostenverzekeraar heeft met zijn reactie deze foto's en de brieven meegestuurd.
- 5.4. Bij e-mailbericht van 20 november 2023 heeft de ziektekostenverzekeraar foto's gestuurd van de oren van verzoekster. Volgens de ziektekostenverzekeraar zijn deze foto's per abuis niet met de reactie van 28 september 2023 meegestuurd.
- 5.5. Ter zitting is de zorgverzekeraar daarnaar door de commissie expliciet gevraagd akkoord gegaan met een beslissing op basis van stukken.

6. Advies Zorginstituut

- 6.1. In het voorlopig advies van 31 oktober 2023 heeft het Zorginstituut, voor zover hier van belang, opgemerkt:

"(...) Facelift eventueel met lipofilling

Verzoekster wil een facelift en eventueel lipofilling ondergaan vanwege atrofie en ptosis van het gelaat na verschillende kaakchirurgische ingrepen namelijk een bimaxillaire osteotomie en correctieve ingrepen ter verbetering van de plica mentalis. De kaakchirurg heeft in gesprek met de medisch adviseur van verweerder aangegeven dat de atrofie en ptosis ook een gevolg kan zijn van ondergewicht en zonbeschadiging. Op de foto's van matige kwaliteit zijn er diepe rimpels en atrofie rondom de nasolabiale plooi en kin te zien, maar de ernst van de atrofie en mogelijke oorzaak is niet goed te beoordelen. Daarmee is onvoldoende aangetoond dat het gaat om ernstige verminking van het gelaat die (uitsluitend) is veroorzaakt door een medische ingreep. Ook blijkt op basis van de medische gegevens in het dossier niet dat verzoekster aantoonbare lichamelijke functiestoornissen heeft. Volgens de kaakchirurg heeft zij psychische lijden vanwege haar afwijkende uiterlijk, maar psychisch lijden is niet een lichamelijke functiestoornis.

Oorschelpcorrectie

Verzoekster vraagt om vergoeding van een oorschelpcorrectie na een ingreep vanwege chondrodermatitis helicus. Er zijn geen foto's van de oren ingediend door de plastisch chirurg. De plastisch chirurg vermeldt dat verzoekster de oren uit verhouding vindt, maar volgens haar is sprake van lichte hypertrofie lobulus. Op basis van de medische gegevens in het dossier is er geen sprake van een ernstige verminking en heeft verzoekster geen aantoonbare lichamelijke functiestoornissen.

Conclusie

Voor alle aangevraagde behandelingen geldt dat niet is aangetoond dat het gaat om een ernstige verminking veroorzaakt door ziekte, een ongeval of medische verrichtingen of om afwijkingen in het uiterlijk die gepaard gaan met ernstige lichamelijke functiestoornissen. Verzoekster voldoet derhalve niet aan de vergoedingsvoorwaarden voor de aangevraagde behandelingen.

Advies

Het Zorginstituut adviseert op basis van de beschikbare informatie in het dossier het volgende:

Verzoekster voldoet niet aan de vergoedingsvoorwaarden voor een facelift, eventueel met lipofilling, en voor een oorschelpcorrectie, omdat geen sprake is van een lichamelijke functiestoornis of verminking. Verzoekster kan daarom geen aanspraak maken op een vergoeding van de kosten van deze behandelingen vanuit de basisverzekering."

- 6.2. In het definitief advies van 7 december 2023 heeft het Zorginstituut, voor zover hier van belang, verklaard:

"(...) Uit het verslag en de aanvullende stukken komen geen feiten of omstandigheden naar voren die het Zorginstituut aanleiding geven het voorlopig advies te herzien. Op de aanvullende foto's zijn geringe imperfecties aan de oorrand en een licht vergrote oorlel te zien. Er is hierbij geen sprake van ernstige verminking. U kunt het voorlopig advies als definitief beschouwen."

7. Bevoegdheid van de commissie

- 7.1. De commissie is bevoegd van het geschil kennis te nemen en daarover bindend advies uit te brengen. Dit blijkt uit artikel 10 van de voorwaarden van de zorgverzekering.
- 7.2. De commissie stelt vast dat beide partijen ermee hebben ingestemd dat de commissie uitspraak doet in de vorm van een bindend advies.

8. Beoordeling

- 8.1. De relevante bepalingen uit de Zorgverzekeringswet (Zvw), het Besluit zorgverzekering (Bzv) en de Regeling zorgverzekering (Rzv) over plastische chirurgie en het 'redelijkerwijs zijn aangewezen op' zijn vermeld in de bijlage bij dit bindend advies. Verder zijn hierin de toepasselijke verzekeringsvoorwaarden opgenomen. De bijlage maakt deel uit van het bindend advies.
- 8.2. De zorgverzekering biedt dekking voor behandelingen van plastisch-chirurgische aard. Voorwaarde hierbij is dat bij de verzekerde een verzekeringsindicatie bestaat in de vorm van een aantoonbare lichamelijke functiestoornis dan wel verminking als bedoeld in artikel 2.4 Bzv. Artikel 21 van de voorwaarden van de zorgverzekering is hierop gebaseerd. Wat wordt bedoeld met een aantoonbare lichamelijke functiestoornis of verminking is nader uitgewerkt in de 'Werkwijzer beoordeling behandelingen van plastisch-chirurgische aard' van de Vereniging voor artsen volksgezondheid (VAV) (hierna: de VAV-Werkwijzer). De VAV-Werkwijzer wordt als richtlijn gehanteerd bij de beoordeling van aanvragen van plastisch chirurgische aard. De commissie sluit hierbij aan.
- 8.3. Van verminking is sprake in geval van een ernstige misvorming, die al dan niet met weefseldefecten gepaard gaat. Daarbij kan worden gedacht aan misvorming van de handen door reumatoïde artritis, misvorming door verlamming van de aangezichtsenuw, misvorming door brandwonden, replantatie van ledematen, reconstructie van geamputeerde ledematen of

van geamputeerde mammae. De situatie van verzoekster - atrofie in het gelaat, gelaatptsosis en chondrodermatitis helcis aan de oren - komt hiermee niet overeen en is niet in ernst hiermee te vergelijken. Dit wordt bevestigd door het Zorginstituut in het advies van 31 oktober 2023. Dit betekent dat bij verzoekster niet kan worden gesproken van verminking als bedoeld in van de voorwaarden van de zorgverzekering. Dat verzoekster de atrofie in het gelaat, de gelaatptsosis en de chondrodermatitis helcis aan de oren wel als ernstig ervaart, doet, hoezeer de commissie ook begrip heeft voor haar ervaring, niet aan vorenstaand (juridische) oordeel af.

- 8.4. Bij een aantoonbare lichamelijke functiestoornis moet het gaan om een aandoening die dusdanig ernstige lichamelijke klachten veroorzaakt dat de verzekerde fors wordt beperkt in het functioneren. Dat dit bij verzoekster aan de orde is, is wel gesteld doch niet gebleken. De behandelend kaakchirurg heeft in het verzoek om heroverweging toegelicht dat het uiterlijk van het gelaat niet conform de leeftijd van verzoekster is en dat dit psychisch lijden tot gevolg heeft. Psychisch lijden is evenwel niet te beschouwen als een aantoonbare lichamelijke functiestoornis en vormt ook als zodanig geen verzekeringsindicatie voor een behandeling van plastisch-chirurgische aard. Het voorgaande wordt eveneens bevestigd in voornoemd advies van het Zorginstituut. De commissie concludeert dat verzoekster niet voldoet aan de toepasselijke voorwaarden met betrekking tot de verzekeringsindicatie en dat de in het geding zijnde aanvragen daarom terecht werden afgewezen door de zorgverzekeraar.

Slotsom

- 8.5. Dit leidt tot de navolgende beslissing.

9. **Bindend advies**

- 9.1. De commissie wijst het verzoek af.

Zeist, 27 december 2023,

H.A.J. Kroon

Informatie voor partijen

Staat in de uitspraak een schrijffout, rekenfout of andere duidelijke vergissing? Dan kan elke partij de geschillencommissie vragen om dit te verbeteren. Dat moet gebeuren binnen tien dagen na de verzending van de uitspraak. De beslissing van de geschillencommissie kan niet ter discussie worden gesteld.

Binnen één jaar na de verzending van de uitspraak kan elke partij de rechter vragen om de uitspraak te vernietigen. Dit kan alleen als sprake is van ernstige gebreken. Een en ander is geregeld in artikel 7:904 BW.

BIJLAGE - Relevante bepalingen

1. Wetgeving

2. Voorwaarden zorgverzekering

Besluit zorgverzekering

Artikel 2.1

1. De zorg en overige diensten, bedoeld in artikel 11, eerste lid, onderdeel a, van de wet omvatten de vormen van zorg of diensten die naar inhoud en omvang zijn omschreven in de artikelen 2.4 tot en met 2.15, met uitzondering van vormen van zorg of diensten die voor de verzekerden kunnen worden bekostigd op grond van een wettelijk voorschrift.
2. De inhoud en omvang van de vormen van zorg of diensten worden mede bepaald door de stand van de wetenschap en praktijk en, bij ontbreken van een zodanige maatstaf, door hetgeen in het betrokken vakgebied geldt als verantwoorde en adequate zorg en diensten.
3. Onverminderd hetgeen is bepaald in de artikelen 2.4 tot en met 2.15, heeft de verzekerde op een vorm van zorg of een dienst slechts recht voor zover hij daarop naar inhoud en omvang redelijkerwijs is aangewezen.
4. Onder de zorg en overige diensten, bedoeld in het eerste lid, valt niet forensische zorg als bedoeld in artikel 1.1, tweede lid, van de Wet forensische zorg of forensische zorg als aangemerkt in of krachtens een algemene maatregel van bestuur.
5. In afwijking van het tweede lid vallen onder de zorg en overige diensten, bedoeld in de artikelen 2.4, 2.8 of 2.9, ook de zorg en diensten die bij ministeriële regeling zijn aangewezen onder de daarbij geregelde voorwaarden en gedurende een daarbij aan te geven termijn van maximaal veertien jaar, voor zover er sprake is van verantwoorde zorg en diensten.
6. De zorg en diensten, bedoeld in het eerste lid, omvatten niet geestelijke gezondheidszorg als bedoeld in artikel 10.2, eerste lid, van de Jeugdwet aan jeugdigen als bedoeld in artikel 1.1 van die wet.

Artikel 2.4

1. Geneeskundige zorg omvat zorg zoals huisartsen, medisch-specialisten, klinisch-psychologen en verloskundigen die plegen te bieden, zintuiglijk gehandicaptenzorg als bedoeld in artikel 2.5a, zorg bij stoppen-met-rokenprogramma als bedoeld in artikel 2.5b, geriatrische revalidatie als bedoeld in artikel 2.5c en paramedische zorg als bedoeld in artikel 2.6, met dien verstande dat:
 - a. de zorg niet omvat:
 - 1°. het vaccineren ten behoeve van grieppreventie;
 - 2°. de combinatietest, de niet-invasieve prenatale test en de invasieve diagnostiek voor zwangere vrouwen die hiervoor geen medische indicatie hebben, met dien verstande dat:
 - ingeval van een niet-invasieve prenatale test onder een medische indicatie ook wordt verstaan het uit een combinatietest blijken van een aanmerkelijke kans op een foetus met een chromosoomafwijking;
 - ingeval van invasieve diagnostiek onder een medische indicatie ook wordt verstaan het uit een combinatietest of een niet-invasieve prenatale test blijken van een aanmerkelijke kans op een foetus met een chromosoomafwijking;
 - 3°. de vierde of volgende in-vitrofertilisatiepoging per te realiseren zwangerschap, nadat drie pogingen zijn geëindigd tussen het moment dat een follikelpunctie is geslaagd en het moment dat er sprake is van een doorgaande zwangerschap van tien weken te rekenen vanaf het moment van de follikelpunctie en indien de implantatie van gecryopreserveerde embryo's niet heeft geleid tot een doorgaande zwangerschap van negen weken en drie dagen te rekenen vanaf de implantatie;
 - 4°. de eerste en tweede in-vitrofertilisatiepoging bij een verzekerde jonger dan achtendertig jaar, indien er meer dan één embryo wordt teruggeplaatst;
 - 5°. vruchtbaarheidsgerelateerde zorg, indien de verzekerde vrouw drieënveertig jaar of ouder

is, behoudens voor zover het een in-vitrofertilisatiepoging betreft die reeds is aangevangen voordat de verzekerde vrouw de leeftijd van drieënveertig jaar heeft bereikt;

- 6°. zorg zoals tandarts-specialisten plegen te bieden;
- b. behandeling van plastisch-chirurgische aard slechts onder de zorg valt indien die strekt tot correctie van:
 - 1°. afwijkingen in het uiterlijk die gepaard gaan met aantoonbare lichamelijke functiestoornissen;
 - 2°. verminkingen die het gevolg zijn van een ziekte, ongeval of geneeskundige verrichting;
 - 3°. verlamde of verslakte bovenoogleden, indien de verlamming of verslapping een ernstige gezichtsveldbeperking tot gevolg heeft dan wel het gevolg is van een aangeboren afwijking of een bij de geboorte aanwezige chronische aandoening;
 - 4°. de volgende aangeboren misvormingen: lip-, kaak- en gehemertespleten, misvormingen van het benig aangezicht, goedaardige woekeringen van bloedvaten, lymfevaten of bindweefsel, geboortevlekken of misvormingen van urineweg- en geslachtsorganen;
 - 5°. primaire geslachtskenmerken bij een vastgestelde transsexualiteit;
- c. transplantaties van weefsels en organen slechts tot de zorg behoren indien de transplantatie is verricht in een lidstaat van de Europese Unie, in een staat die partij is bij de Overeenkomst betreffende de Europese Economische Ruimte of in een andere staat indien de donor woonachtig is in die staat en de echtgenoot, de geregistreerde partner of een bloedverwant in de eerste, tweede of derde graad van de verzekerde is.

2. Bij ministeriële regeling kunnen vormen van zorg worden uitgezonderd.

Regeling zorgverzekering

§ 1.1. Geneeskundige zorg

Artikel 2.1

De zorg bedoeld in artikel 2.4 van het Besluit zorgverzekering omvat niet:

- a. behandeling van bovenoogleden die verlamd of verslapt zijn, anders dan bij verlamming of verslapping die een ernstige gezichtsveldbeperking tot gevolg heeft dan wel het gevolg is van een aangeboren afwijking of een bij de geboorte aanwezige chronische aandoening;
- b. liposuctie van de buik;
- c. een behandeling van plastisch-chirurgische aard die strekt tot borstconstructie of vervanging van een borstprothese, anders dan na een gehele of gedeeltelijke borstamputatie of bij agenesie of aplasie van de borst bij vrouwen en de daarmee vergelijkbare situatie bij een vastgestelde transsexualiteit;
- d. het operatief verwijderen van een borstprothese zonder medische noodzaak;
- e. behandelingen tegen snurken met uvuloplastiek;
- f. behandelingen gericht op sterilisatie dan wel op het ongedaan maken daarvan;
- g. behandelingen gericht op circumcisie, anders dan medisch noodzakelijk;
- h. behandeling van aanpassingsstoornissen;
- i. hulp bij werk- en relatieproblemen;
- j. behandeling van plagiocefalie en brachycefalie zonder craniosynostose met een redressiehelm;
- k. de verstrekking van een geregistreerd geneesmiddel met een in bijlage 0 bij deze regeling genoemde werkzame stof in het kader van een daarbij vermelde behandeling;
- l. uitwendige hulpmiddelen te gebruiken bij de behandeling van diabetes voor het controleren en reguleren van stoornissen in de bloedsuikerspiegel, met inbegrip van de ketonen teststrips en insulinepompen.

Artikel 2.2

1. De zorg, bedoeld in artikel 2.4 van het Besluit zorgverzekering omvat tevens:

- a. tot 1 juli 2022 behandeling met tumor infiltrerende lymfocyten van uitgezaaid melanoom irresectabel stadium IIIc en stadium IV, voor zover de verzekerde deelneemt aan onderzoek als bedoeld in het vijfde lid naar deze zorg;
- b. tot 1 oktober 2022 borstreconstructie na borstkanker met autologe vet transplantatie, voor zover de verzekerde deelneemt aan onderzoek als bedoeld in het vijfde lid naar deze zorg.
- c. van 1 juli 2021 tot 1 augustus 2025, blaasinstillatie met blaasspoelvlloeistoffen met chondroïtinesulfaat en/of hyaluronzuur- voor de behandeling de behandeling van patiënten met blaaspijnsyndroom met niet transurethraal behandelbare Hunnerse laesies voor zover de verzekerde deelneemt aan onderzoek als bedoeld in het vijfde lid naar deze zorg;
- d. van 1 oktober 2016 tot 1 januari 2022 sacrale neuromodulatie voor therapieresistente, functionele obstipatie met vertraagde darmassage, voor zover de verzekerde deelneemt aan onderzoek als bedoeld in het vijfde lid naar deze zorg;
- e. van 1 januari 2017 tot 1 januari 2023 geïntensifieerde, alkylerende chemotherapie met stamceltransplantatie voor de behandeling van patiënten van 18 tot en met 65 jaar met BRCA1-like, stadium III borstkanker, voor zover de verzekerde deelneemt aan onderzoek als bedoeld in het vijfde lid naar deze zorg;
- f. van 1 oktober 2017 tot 1 oktober 2022 combinatiebehandeling van cytoreductieve chirurgie en hypertherme intraperitoneale chemotherapie bij patiënten met zowel maagcarcinoom als synchrone buikvliesmetastasen of tumorpositief buikvocht, voor zover de verzekerde deelneemt aan onderzoek als bedoeld in het vijfde lid, onderdeel a, naar deze zorg;
- g. van 1 april 2019 tot 1 april 2023 CardioMEMS arteria pulmonalis monitoring bij patiënten met chronisch hartfalen New York Heart Association klasse III met recidiverende ziekenhuisopnamen, voor zover de verzekerde deelneemt aan onderzoek als bedoeld in het vijfde lid, onderdeel a, naar deze zorg;
- h. van 1 oktober 2019 tot 1 oktober 2023, de behandeling met Binamed medische zilverkleding of

Dermacura antibacterieel verbandkleding van kinderen en volwassenen met matig tot ernstig constitutioneel eczeem, voor zover de verzekerde deelneemt aan onderzoek als bedoeld in het vijfde lid, onderdeel a, naar deze zorg;

- i. van 1 oktober 2019 tot 1 oktober 2023 langdurige actieve fysiotherapie vanaf de eenentwintigste behandeling bij patiënten met axiale spondyloartritis met ernstige functionele beperkingen, voor zover de verzekerde deelneemt aan onderzoek als bedoeld in het vijfde lid, onderdeel a, naar deze zorg;
 - j. van 1 oktober 2019 tot 1 oktober 2023 langdurige actieve fysiotherapie vanaf de eenentwintigste behandeling bij patiënten met reumatoïde artritis met ernstige functionele beperkingen, voor zover de verzekerde deelneemt aan onderzoek als bedoeld in het vijfde lid, onderdeel a, naar deze zorg;
 - k. van 1 januari 2020 tot 1 januari 2027, hypertherme intraperitoneale chemotherapie toegevoegd aan primaire debulking bij patiënten met stadium III ovariumcarcinoom voor zover de verzekerde deelneemt aan onderzoek als bedoeld in het vijfde lid, onderdeel a, naar deze zorg;
 - l. in afwijking van artikel 2.1, onderdeel k, juncto bijlage 0, onderdeel 6, van 1 januari 2020 tot 1 januari 2027 nusinersen voor de behandeling van patiënten met 5q spinale spieratrofie die 9,5 jaar en ouder zijn, voor zover de verzekerde deelneemt aan onderzoek als bedoeld in het vijfde lid naar deze zorg;
 - m. in afwijking van artikel 2.1, onderdeel k, juncto bijlage 0, onderdeel 25, tot 1 januari 2025. larotrectinib voor de behandeling van volwassen en pediatrische patiënten met solide tumoren die een neurotrofe tyrosine receptor kinase-genfusie vertonen, voor zover de verzekerde deelneemt aan onderzoek als bedoeld in het vijfde lid naar deze zorg;
 - n. tot 1 januari 2025, entrectinib voor de behandeling van volwassen patiënten en kinderen van 12 jaar en ouder met solide tumoren die een neurotrofe tyrosine receptor kinase-genfusie vertonen, voor zover de verzekerde deelneemt aan onderzoek als bedoeld in het vijfde lid naar deze zorg.
- 2.** De zorg, bedoeld in artikel 2.6 van het Besluit zorgverzekering, omvat tot 1 augustus 2022 tevens fysiotherapie, oefentherapie, logopedie, diëtetiek of ergotherapie die gericht is op de directe herstellende zorg van patiënten met ernstige COVID-19, voor zover de verzekerde deelneemt aan onderzoek als bedoeld in het vijfde lid naar deze zorg en voor zover van toepassing een aanvullende analyse van de zorgverlening of, indien het onderzoek en de analyse nog niet zijn gestart, bereid is daaraan deel te nemen.
- 3.** De zorg, bedoeld in het tweede lid, vangt aan binnen een termijn van een maand na een uiterlijk 6 maanden na het acute ziektestadium van ernstige COVID-19 afgegeven verwijzing en omvat naast logopedie:
- a. na verwijzing door de huisarts of medisch specialist ten hoogste vijftig behandelingen fysiotherapie of oefentherapie, tien uur ergotherapie en zeven uur diëtetiek gedurende ten hoogste zes maanden na de eerste behandeling;
 - b. na verwijzing door de huisarts of medisch specialist ten hoogste vijftig behandelingen fysiotherapie of oefentherapie, tien uur ergotherapie en zeven uur diëtetiek gedurende ten hoogste nog eens zes maanden in aansluiting op de periode, bedoeld in onderdeel a.
- 4.** Indien de zorg aanvangt voor 1 november 2020:
- a. is de termijn, bedoeld in de aanhef van het derde lid, niet van toepassing en
 - b. volstaat in afwijking van het derde lid, onderdeel a, een na aanvang van de zorg gegeven verklaring van de huisarts of medisch specialist indien geen verwijzing is afgegeven.
- 5.** Als onderzoek naar zorg wordt aangemerkt:
- a. hoofdonderzoek naar de effectiviteit van de zorg dat door ZonMw wordt gefinancierd, en
 - b. aanvullend landelijk observationeel onderzoek naar de zorg dat in samenwerking met het hoofdonderzoek wordt opgezet en verricht indien:
 - 1°. de verzekerde, behoudens de zorginhoudelijke criteria, niet voldoet aan de criteria voor deelname aan het hoofdonderzoek,
 - 2°. de verzekerde niet heeft deelgenomen aan het hoofdonderzoek en de inclusie voor dat hoofdonderzoek is beëindigd, of

3°. de verzekerde heeft deelgenomen aan het hoofdonderzoek zonder de zorg te hebben ontvangen en de deelname aan het hoofdonderzoek voor die verzekerde is voltooid.

Artikel 2.3

[Vervallen per 01-01-2013]

Zorgverzekeringswet

Artikel 10

Het krachtens de zorgverzekering te verzekeren risico is de behoefte aan:

- a. geneeskundige zorg, waaronder de integrale eerstelijnszorg zoals die door huisartsen en verloskundigen pleegt te geschieden;
- b. mondzorg;
- c. farmaceutische zorg;
- d. hulpmiddelenzorg;
- e. verpleging;
- f. verzorging, waaronder de kraamzorg;
- g. verblijf in verband met geneeskundige zorg;
- h. vervoer in verband met het ontvangen van zorg of diensten als bedoeld in de onderdelen a tot en met g, dan wel in verband met een recht op zorg op grond van de Wet langdurige zorg.

Artikel 11

1. De zorgverzekeraar heeft jegens zijn verzekerden een zorgplicht die zodanig wordt vormgegeven, dat de verzekerde bij wie het verzekerde risico zich voordoet, krachtens de zorgverzekering recht heeft op prestaties bestaande uit:
 - a. de zorg of de overige diensten waaraan hij behoefte heeft, of
 - b. vergoeding van de kosten van deze zorg of overige diensten alsmede, desgevraagd, activiteiten gericht op het verkrijgen van deze zorg of diensten.
2. In de zorgverzekering kunnen combinaties van verzekerde prestaties als bedoeld in het eerste lid, onderdeel a of b, worden opgenomen.
3. Bij algemene maatregel van bestuur worden de inhoud en omvang van de in het eerste lid bedoelde prestaties nader geregeld en kan voor bij die maatregel aan te wijzen vormen van zorg of overige diensten worden bepaald dat een deel van de kosten voor rekening van de verzekerde komt.
4. In de algemene maatregel van bestuur kan worden bepaald dat bij ministeriële regeling:
 - a. vormen van zorg of overige diensten kunnen worden uitgezonderd van de in het eerste lid bedoelde of in de maatregel nader omschreven prestaties;
 - b. de inhoud en omvang van de prestaties bestaande uit zorg als bedoeld in artikel 10, onderdelen a, c en d, nader wordt geregeld;
 - c. nadere regels kunnen worden gesteld over het deel van de kosten dat voor rekening van de verzekerde komt.
5. Een zorgverzekeraar kan modelovereenkomsten aanbieden waarin, in geringe afwijking van het bepaalde bij of krachtens het eerste en derde lid, bepaalde om ethische of levensbeschouwelijke redenen controversiële prestaties buiten de dekking van de zorgverzekering blijven.

(Werkgroep plastische chirurgie)

Werkwijzer beoordeling behandelingen van plastisch-chirurgische aard

2021

Versie 21.0

publicatiedatum: 01 september 2022

Naamswijziging werkwijzer

Deze werkwijzer is een vervolg op de eerder gepubliceerde VAGZ werkwijzer plastische chirurgie. Door een naamswijziging en fusie van de VAGZ met de VIA en de NVAG is ook de naam van deze werkwijzer veranderd. Voor zover juridisch vereist mag waar “VAV” staat ook “VAGZ” gelezen worden. De numerieke versie aanduiding van deze werkwijzer wordt niet onderbroken.

Samenstelling werkgroep

Drs. E.A. Tuijn medisch adviseur CZ (voorzitter)
Drs. E. Bouritius medisch adviseur Z en Z
Drs. A.J. de Kwant medisch adviseur DSW
Drs. M. Smits medisch adviseur ZK
Drs. S. Offeringa medisch adviseur ZK
Drs. S. Schmits medisch adviseur ZK
L. van Heijst medisch adviseur VGZ
Drs. B. J. Kuipers medisch adviseur Menzis
Drs. M. Gaasbeek Janzen medisch adviseur ZIN
Drs. H. Otten medisch adviseur ZN

Disclaimer: Hoewel deze werkwijzer met de grootst mogelijke zorgvuldigheid is samengesteld, kunnen aan de inhoud van deze werkwijzer geen rechten worden ontleend.

Inhoudsopgave

Stand van de Wetenschap en Praktijk?	7
Behandelingen die het uiterlijk betreffen: wanneer verzekerde zorg?	7
Huidige wet- en regelgeving	9
Besluit zorgverzekering art. 2.4, eerste lid, sub b:	9
Toelichting en jurisprudentie	9
Verminking.....	9
Functiestoornis	9
Definities VAV.....	10
1. Borstprothesen/Verkleining/Liften/Gynaecomastie.....	12
Borstprothese(n) plaatsen.....	12
Borstprothese(n) verwijderen	12
Borstprothese(n) vervangen.....	13
Borstverkleining.....	14
Borstlifting (ptosiscorrectie).....	14
Gynaecomastie	14
Literatuur	15
2. Bovenoglidcorrecties/wenkbrauwcorrecties	16
Bovenoglidcorrecties.....	16
Wenkbrauw- en voorhoofdslift	17
Literatuur	17
3. Lower bodylift (rug, flanken, buik, billen, heupen/laterale dij en mons pubis).....	18
Achtergrondinformatie.....	18
Literatuur	18
4. Abdominoplastiek	19
Literatuur	19
5. Dermolipectomie.....	20
6. Liposuctie	21
Achtergrondinformatie.....	21
7. (Lipo)filling.....	22
Faciale (lipo)filling bij HIV-geïnfekteerden en niet HIV-geïnfekteerden.....	22
Autologe lipofilling (AFT)	22
Literatuur	24
8. Littekencorrectie	25
Hypertrofische littekens en keloïd	25
Literatuur	25

9. Benigne huidtumoren	26
10. Pigment stoornissen van de huid	27
Vitiligo.....	27
Melasma	27
Café-au-lait maculae.....	27
Lentigo solaris (lentigo senilis, leverschimmels)	27
Overige hyperpigmentaties	27
Literatuur	27
11. Vasculaire dermatosen.....	28
4. Spider naevus.....	28
5. Seniele angiomen.....	28
6. Granuloma teleangiëctaticum (=Granuloma pyogenicum), ook in KNO-gebied	28
7. Rosacea teleangiëctatica/teleangiëctasiën/couperose	28
8. Besenreiservarices	28
12. Neuscorrectie/Septo-rhinoplastiek.....	29
Literatuur	30
13. Labiacorrectie/reconstructie clitoris en vulvaire structuren	31
Labiacorrectie	31
Achtergrondinformatie.....	31
Literatuur	32
Reconstructie clitoris en vulvaire structuren	32
Literatuur	32
14. Genderincongruentie	33
Achtergrondinformatie.....	35
15. Hyperhidrosis	36
Achtergrondinformatie.....	36
16. Circumcisie	37
Circumcisie bij volwassenen	37
Circumcisie bij kinderen (tot 16 jaar)	37
Bijlage 1. Tanner stadia borstontwikkeling.....	38
Bijlage 3. Faciale atrofie	41
Bijlage 4. Achtergrondinformatie meting ooglidspalte	42
Illustratie meting verticale lidspleet.....	42
Bijlage 5. Behandelingschema ontharen gelaat tijdens transitietraject transvrouwen	43
Bijlage 6. BH-maat opmeten	44
Bijlage 7. De Stichting Klachten en Geschillen Zorgverzekeringen	45

Samenstelling en taak.....	45
Procedure	45
Bijlage 8. Nasal Obstruction Symptom Evaluation (NOSE) scale	46

Werkwijzer beoordeling behandelingen van plastisch-chirurgische aard¹

Opgesteld door VAV², ZN³ en ZIN⁴

Stand van de Wetenschap en Praktijk?

Nederland heeft via de Zorgverzekeringswet voor al zijn ingezetenen een op onderlinge solidariteit steunende sociale zorgverzekering gerealiseerd met een ruim basispakket aan zorg. Om voor vergoeding in aanmerking te komen moet voldaan worden aan alle drie onderstaande voorwaarden:

1. de zorg moet zorg zijn die de beroepsgroep pleegt te bieden, en
2. de zorg moet voldoen aan de criteria van de stand van de wetenschap en praktijk⁵ en
3. de verzekerde moet er redelijkerwijs op zijn aangewezen.

In de context van behandelingen van plastisch chirurgische aard heeft de overheid twee extra specificaties geformuleerd wanneer een verzekerde redelijkerwijs is aangewezen op een behandeling van plastisch chirurgische aard; er moet sprake zijn van verminking of een lichamelijke functiestoornis. Daarom wordt in deze werkwijzer vooral gefocust op situaties waarin er wel en niet sprake is van verminking of een lichamelijke functiestoornis als startpunt van de beoordeling van een aanvraag.

Los van deze voorwaarden geldt onverkort de eis dat een behandeling wetenschappelijk onderbouwd effectief moet zijn gebleken en daarmee voldoet aan de eis van stand van wetenschap en praktijk⁵. Het kan dus zo zijn dat:

- een verzekerde wel voldoet aan de voorwaarden voor een behandeling van plastisch chirurgische aard; dus voldoet aan het criterium lichamelijke functiestoornis of verminking
- maar dat de aangevraagde behandeling voor deze specifieke indicatie niet voldoet aan de SW&P.

Die behandeling is daarmee dan alsnog geen verzekerde zorg.

Voor het bepalen van 'de stand van de wetenschap en praktijk' gaan wij na of het behandelbeleid (diagnostiek, behandeling), gelet op de gunstige en de ongunstige gevolgen ervan (bijwerkingen, veiligheid), leidt tot relevante (meer)waarde voor de patiënt in vergelijking met de standaardbehandeling of gebruikelijke behandeling⁶. Bij de methodiek die verzekeraars daarbij volgen is de mate van bewijskracht voor effectiviteit uit de gepubliceerde medisch wetenschappelijke literatuur zwaarwegend. Deze methodiek staat toegelicht in het document "de beoordeling van de stand van de wetenschap en praktijk" van het ZiNI, uit januari 2015. Voor meer details over deze beoordeling verwijzen wij naar dit document.

Behandelingen die het uiterlijk betreffen: wanneer verzekerde zorg?

Volgens de Zorgverzekeringswet behoren behandelingen van plastisch chirurgische aard alleen tot de verzekerde prestaties indien er sprake is van een aangeboren misvorming⁷ (zie Huidige wet- en regelgeving; blz. 6), verminking of aantoonbare lichamelijke functiestoornis. De term 'behandelingen van plastisch chirurgische aard' kan verwarring opleveren, aangezien:

1. het specialisme plastische chirurgie niet alleen cosmetische ingrepen, maar ook reconstructieve ingrepen verricht;
2. de indruk gewekt wordt dat het alleen om ingrepen uitgevoerd door een plastisch chirurg gaat, terwijl ook behandelingen van andere (niet-snijdende) specialismen aan de orde kunnen zijn.

¹ De digitale versie van deze Werkwijzer is te vinden op de website van de [VAV](#)

² Vereniging voor artsen volksgezondheid, www.vagz.nl

³ Zorgverzekeraars Nederland, www.zn.nl

⁴ Zorginstituut Nederland, www.zorginstituutnederland.nl

⁵ [Stand van wetenschap en praktijk](#)

⁶ [Beoordeling stand van wetenschap en praktijk](#)

⁷ Besluit zorgverzekering art. 2.4 eerste lid, sub b

In feite gaat het om alle behandelingen die een puur cosmetisch karakter *kunnen* hebben. Deze moeten dus aan één van bovengenoemde criteria voldoen om voor vergoeding in aanmerking te komen. Voor dergelijke behandelingen moet duidelijk zijn wat verstaan wordt onder de begrippen aangeboren misvorming, verminking, of functiestoornis. Daarnaast is een aantal behandelingen volledig uitgesloten van vergoeding, óók als er sprake is van verminking of functiestoornis¹. De werkgroep plastische chirurgie van de VAV heeft, in overleg met ZIN en NVPC

- algemene definities van deze begrippen geformuleerd;
- voor een aantal veel voorkomende beoordelingen de begrippen 'verminking', en 'functiestoornis' verder uitgewerkt, zodat dit als leidraad kan dienen bij de beoordeling van aanvragen.

De opbouw van deze werkwijzer is als volgt:

- huidige wet- en regelgeving;
- beschikbare jurisprudentie (RZA , Kennisplein Ziektekostenverzekeringen www.kpzv.nl);
- definities VAV;
- top 16 van veel voorkomende beoordelingen:
 1. borstprothesen/verkleining/liften/gynaecomastie
 2. bovenooglidcorrecties
 3. bodylift rug, flanken, buik, billen, heupen/laterale dij en mons pubis
 4. abdominoplastiek
 5. dermatolipectomie
 6. liposuctie
 7. lipofilling
 8. littekencorrectie
 9. benigne huidtumoren
 10. pigmentstoornissen van de huid
 11. vasculaire dermatosen
 12. neuscorrectie
 13. labiacorrectie
 14. transseksualiteit
 15. hyperhidrosis
 16. circumcisie

¹ Regeling Zorgverzekering art. 2.1

[Typ hier]

Huidige wet- en regelgeving

Besluit zorgverzekering art. 2.4, eerste lid, sub b:

Het Besluit zorgverzekering art. 2.4, eerste lid, sub b bepaalt dat behandeling van plastisch-chirurgische aard slechts onder de zorg valt indien die strekt tot correctie van:

1. afwijkingen in het uiterlijk die gepaard gaan met aantoonbare lichamelijke functiestoornissen;
2. verminkingen die het gevolg zijn van een ziekte, ongeval of geneeskundige verrichting;
3. verlamde of verslaptte bovenoogleden, indien de verlamming of verslapping een ernstige gezichtsveldbeperking tot gevolg heeft dan wel het gevolg is van een aangeboren afwijking of een bij de geboorte aanwezige chronische aandoening;
4. de volgende aangeboren misvormingen: lip-, kaak- en gehemelsespleten, misvormingen van het benig aangezicht, goedaardige woekeringen van bloedvaten, lymfevaten of bindweefsel, geboortevlekken of misvormingen van urineweg- en geslachtsorganen;
5. primaire geslachtskenmerken bij een vastgestelde transseksualiteit;

Vervolgens lezen we in de nota van toelichting bij het Besluit en in art. 2.1 van de Regeling zorgverzekering dat er geen aanspraak bestaat op vergoeding bij:

- a) behandeling van bovenoogleden die verlamd of verslapt zijn, anders dan bij verlamming of verslapping die een ernstige gezichtsveldbeperking tot gevolg heeft dan wel het gevolg is van een aangeboren afwijking of een bij de geboorte aanwezige chronische aandoening;
- b) liposuctie van de buik;
- c) het operatief plaatsen en het operatief vervangen van een borstprothese, anders dan na een gehele of gedeeltelijke borstamputatie of bij agenesie of aplasie van de borst bij vrouwen en de daarmee vergelijkbare situatie bij een vastgestelde transseksualiteit;
- d) het operatief verwijderen van een borstprothese zonder medische noodzaak;
- e) behandelingen tegen snurken met uvuloplastiek;
- f) behandelingen gericht op sterilisatie dan wel op het ongedaan maken daarvan;
- g) behandelingen gericht op circumcisie, anders dan medisch noodzakelijk;

Toelichting en jurisprudentie

Verminking

De toelichting bij de Ziekenfondswet werd overgenomen in de Zvw. In deze toelichting staat dat met verminking bedoeld wordt op verworven aandoeningen, zoals:

- misvormingen van de handen door reumatoïde artritis,
- misvormingen door verlammingen van de aangezichtszenew,
- misvormingen door brandwonden,
- replantatie van ledematen,
- reconstructie van geamputeerde ledematen of
- geamputeerde mammae.

In de Rechtspraak Zorgverzekeringen (RZA) wordt verminking nader gedefinieerd:

Er is sprake van een verminking bij een ernstige verworven misvorming van een lichaamsdeel¹.

Functiestoornis

De toelichting bij de Ziekenfondswet aangaande een functiestoornis werd ook overgenomen in de Zorgverzekeringwet (ZvW). In deze toelichting is aangegeven dat de functiestoornissen objectief aantoonbaar moeten zijn. Bovendien moet getoetst worden

1. of het aannemelijk is dat de aangevoerde lichamelijke functiebeperkingen veroorzaakt worden door de te corrigeren lichamelijke afwijkingen. En

¹ Uitspraak Rechtbank Noord-Nederland, d.d. 08-11-2013; zaaknummer 419634 - CV EXPL 13-730

2. of correctie daarvan die klachten zal doen wegnemen. **En**
3. of het aannemelijk is dat het te corrigeren lichaamsdeel klachten als aangevoerd veroorzaakt in een zodanig ernstige mate dat gesproken kan worden van lichamelijke functiestoornissen in de zin van de regelgeving.

Definities VAV

Voor de meest voorkomende afwijkingen zijn nadere definities en criteria vastgesteld door de werkgroep plastische chirurgie VAV

Opmerking: Beoordelingen van uiterlijke kenmerken die uitgesloten zijn van vergoeding bij het ontbreken van een verminking of een objectiveerbare, ernstige lichamelijke functiestoornis, maar veelal worden vergoed vanuit de aanvullende verzekering, worden hier niet besproken (vb. correctie afstaande oren). Achtergrond hiervan vormt het gegeven dat iedere zorgverzekeraar zelf de criteria bepaalt voor vergoeding vanuit de aanvullende verzekering.

Uitgangspunt

Het uitgangspunt van de wetgever (en dus van deze gehele werkwijzer) is een ernstige situatie, waardoor bij de uitvoering van de regeling plastische chirurgie een negatief uitgangspunt moet worden gehanteerd¹. Dat wil zeggen: een behandeling van plastisch chirurgische aard komt niet voor vergoeding in aanmerking, tenzij er sprake is van:

1. een ernstige, objectief aantoonbare, lichamelijke functionele stoornis, die de activiteiten van het dagelijks leven duidelijk beïnvloedt **of**
2. een verminking **of**
3. een bij de geboorte aanwezige, ernstige afwijking²

Behandelingen van plastische chirurgische aard

Hieronder wordt verstaan: vorm- of aspect veranderende ingrepen van het uiterlijk. Deze ingrepen zijn niet beperkt tot het specialisme plastische chirurgie.

Verminking

Omdat er verschillende definities van 'verminking' worden gehanteerd is het belangrijk om bij beoordelingen het begrip 'verminking' zo eenduidig mogelijk te gebruiken.

Van verminking is sprake in geval van een misvorming, **zoals**:

- misvormingen van de handen door reumatoïde artritis,
- misvormingen door verlammingen van de aangezichtsenuw,
- misvormingen door brandwonden,
- replantatie van ledematen,
- reconstructie van geamputeerde ledematen of
- geamputeerde mammae.

Deze misvorming moet het gevolg zijn van een ziekte, ongeval of geneeskundige verrichting.

Bij de beoordeling of en in hoeverre er sprake is van verminking, wordt zo veel mogelijk gebruik gemaakt van internationaal geaccepteerde classificaties, zoals de Pittsburgh Rating Scale (PRS) bij abdominoplastiek en de Tanner stadia bij gynaecomastie.

Het Besluit zorgverzekering art. 2.4, eerste lid, sub b ad 1 spreekt van 'afwijkingen in het uiterlijk die gepaard gaan met aantoonbare lichamelijke functiestoornissen'. Hieronder een nadere uitwerking van deze begrippen:

- **uiterlijk:** de buitenkant van het lichaam betreffend;
- **aantoonbaar:** de functiestoornis moet objectiveerbaar zijn, d.w.z. meetbaar en voldoen aan tevoren vastgestelde criteria;
- **functiestoornis:** verstoring van de activiteiten van het dagelijkse leven, zoals een bewegingsbeperking, gezichtsveldbeperking, of verminderde doorgankelijkheid van de neus;
- **lichamelijk:** dit sluit psychische en sociale functiestoornissen t.g.v. een lichamelijke afwijking uit.

¹ Dit uitgangspunt is wettelijk vastgelegd. De VAV hanteert dit als citaat ter informatie

² Besluit zorgverzekering art. 2.4, eerste lid, sub b

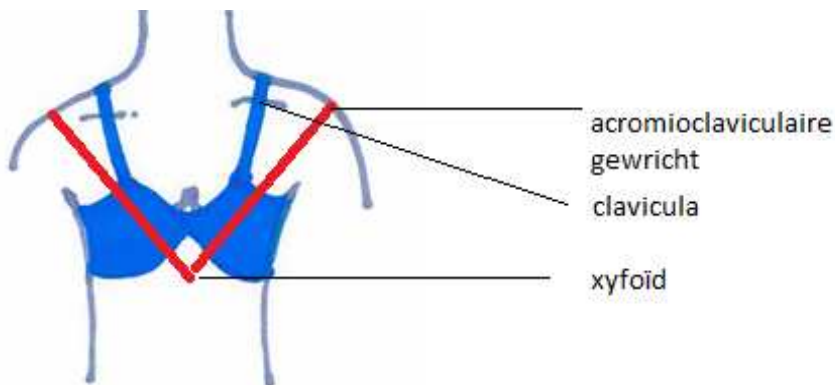
Functioneel gebied

Bij de beoordelingen wordt soms onderscheid gemaakt tussen een afwijking in het functioneel gebied en een afwijking in het niet functionele gebied. De VAV hanteert als nadere invulling hiervan:

- Functioneel Gebied: gelaat, hals, decolleté en handen tot en met de pols;
- Niet Functioneel Gebied: het gedeelte van het lichaam dat doorgaans goed te bedekken is met kleding.

Het decolleté is het gebied dat ligt tussen de volgende grenzen:

- Craniale grens: clavicula
- Caudale grens: denkbeeldige lijn (de rode lijn) tussen het xiphoid en het acromioclaviculaire gewricht.

BH- of cupmaat

Een BH- of cupmaat is opgebouwd uit een cijfer voor de omvangsmaat¹ (bijvoorbeeld 75) en een letter voor de borstomvang² (bijvoorbeeld D). Omvangsmaat en borstomvang vormen samen de BH-maat.

Zie hiervoor bijlage 6.

Leeftijd

Conform de leidraad van de NVPC is de minimum leeftijd waarop een verzekerde in aanmerking komt voor een ingreep van plastisch-chirurgische aard 18 jaar, tenzij er zwaarwegende redenen zijn om hier van af te wijken. Zwaarwegende argumenten kunnen zowel lichamelijk als psychisch zijn. In dergelijke gevallen wordt een zorgvuldige screening verricht door psychologen en wordt in gezamenlijkheid door de specialisten, patiënten en ouders besloten tot het al dan niet overgaan tot behandeling.

Bron: [Leidraad plastische chirurgie en esthetische behandelingen in particuliere klinieken](#)

¹ De term onderwijdte wordt ook vaak gebruikt als synoniem voor omvangsmaat

² De term bovenwijdte wordt ook vaak gebruikt als synoniem voor borstomvang

1. Borstprothesen/Verkleining/Liften/Gynaecomastie

Borstprothese(n) plaatsen

Er is vergoeding mogelijk bij een verminking. Hieronder wordt verstaan:

- een primaire borstreconstructie na een amputatie **of**
- plaatsing aan de contralaterale zijde ter symmetrisatie in het kader van een borstreconstructie na een amputatie **of**
- agenesie/aplasie van de borst¹ bij vrouwen (en de daarmee vergelijkbare situatie bij man-vrouw transgenders²). In de literatuur zijn voor de begrippen agenesie en aplasie van de borst verschillende definities terug te vinden. Het Zorginstituut verstaat er in dit kader het volgende onder: het ontbreken van borstvorming bij de vrouw (unilateraal en bilateraal) dat het gevolg is van of geassocieerd wordt met een zeldzame genetische aandoening. In deze werkwijzer wordt dit vertaald in het geheel ontbreken van borstvorming bij de vrouw (unilateraal en bilateraal) door het niet aangelegd zijn of het niet tot ontwikkeling komen van de klierschijf.

Het Zorginstituut merkt in haar advies hierbij verder op dat voor man-vrouw transgenders het volledig ontbreken van borstvorming overeenkomstig de in het advies opgenomen voorwaarden zich bij deze groep vrijwel niet zal voordoen. Voor man-vrouw transgenders die niet aan deze criteria voldoen is eventueel vanaf voorjaar 2018 vergoeding mogelijk o.b.v. een subsidieregeling (VWS). Dit valt niet onder de Zvw en wordt hier niet besproken.

Voor de afbakening (t.o.v. andere indicaties) is van belang dat - in maat en getal - kan worden aangegeven wanneer sprake is van aplasie/agenesie van de borst. Het volgende kan daarvoor worden aangehouden:

- Afwezigheid van een inframammaire plooi³ **en**,
- Klierweefsel van minder dan 1 cm dikte, aangetoond door middel van een echo, te meten bij het gedeelte met de grootste diameter. Bij voorkeur wordt de patiënt in liggende positie onderzocht. De hand van de patiënt ligt zo mogelijk aan de kant van de onderzochte borst onder het hoofd.

Er is geen vergoeding mogelijk bij:

- asymmetrie van de borsten (uitzondering: bij een status na borstampuatie) ongeacht de mate van asymmetrie⁴
- hypoplasie van de borsten
- plaatsing om cosmetische redenen

Borstprothese(n) verwijderen

Er is vergoeding mogelijk bij een aantoonbare lichamelijke functiestoornis:

- een ruptuur of lekkage van een siliconenprothese, welke aangetoond is door een mammografie/echo/MRI. **of**
- kapselvorming Baker-klasse IV (alleen bij klasse IV is er sprake van (ernstige) pijnklachten)⁵ **of**
- een persisterende/recidiverende infectie door de aanwezigheid van de prothese, welke niet reageert op andere behandelingen zoals antibiotica **of**
- interferentie met de behandeling van borstkanker (bijvoorbeeld radiotherapie) door aanwezigheid van een borstprothese **of**
- een Borstimplantaat geassocieerd anaplastisch grootcellig T-cel lymfoom (BIA-ALCL), aangetoond door middel van pathologisch anatomisch onderzoek met cytologische punctie of histologisch biopt
- Bij ernstige en aanhoudende systemische klachten, waarbij andere mogelijke oorzakelijke factoren voor deze klachten, anders dan de borstprothesen, door uitgebreid internistisch onderzoek zijn uitgesloten en er geen andere

¹ Zie circulaire ZN-16-206 d.d. 14 december 2016

² Advies uitbreiding basispakket Zvw met enkele behandelingen van plastisch-chirurgische aard en medisch noodzakelijke circumcisie. 31 maart 2016

³ Afwezigheid van een inframammaire plooi houdt in: geen golving/rimpel onder de borst, dan wel het compleet recht doorlopen van de huid op de thorax ter hoogte van de borsten.

⁴ unilaterale **verkleining** komt wel voor vergoeding in aanmerking bij een verschil van tenminste twee BH- of cupmaten. Borstvergroting middels prothese of reconstructie is door de wetgever beperkt tot de situatie bij status na mamma-ablatie

⁵ Baker-klasse:

Graad I - geen palpabel kapsel: de borst voelt even zacht aan als een niet geopereerde;

Graad II - minimale stevigheid: de borst is minder zacht en de borstprothese is palpeerbaar maar is niet zichtbaar;

Graad III - matige stevigheid: de borst is harder, de borstprothese is makkelijk palpeerbaar en is zichtbaar (of de vervorming ervan);

Graad IV - ernstige contractuur: de borst is hard, pijnlijk en koud; vervorming is vaak duidelijk zichtbaar.

behandelmogelijkheden meer zijn dan verwijdering van de borstprothesen. Een causale relatie tussen de aanwezigheid van een borstprothese en dit soort klachten is niet wetenschappelijk aangetoond.

Na een evaluatie door internist of klinisch immunoloog zijn er geen andere oorzaken gevonden voor de aanhoudende systemische klachten.

De volgende vragen dienen bij aanvragen voor deze indicatie beantwoord te worden door een internist of klinisch immunoloog, conform het Protocol explantatie siliconen borstimplantaten i.s.m. NVPC¹:

1. Wanneer zijn de protheses geplaatst?
2. Van welke aanhoudende klachten is er sprake?
3. Sinds wanneer bestaan deze klachten?
4. Is een alternatieve verklaring voor deze klachten uitgesloten?

De onderzoeken en bevindingen van de internist moeten schriftelijk zijn bevestigd en behoren te worden bijgevoegd bij de aanvraag voor de ingreep.

- Duur klachten van minimaal 12 maanden EN
- Klachten zijn ontstaan na implantatie van een borst prothese

Er is geen vergoeding mogelijk bij:

- angst voor een auto-immuunaandoening of bindweefselaandoening.
- psychologische klachten of psychosociale problemen
- kapselvorming zonder lichamelijke klachten
- rippling
- double-bubble
- over een geringe afstand verschoven prothese
- uitgezakte borst(en) over de prothese
- een eerdere verwijdering van een prothese voor de indicatie ernstige en aanhoudende systemische klachten

Borstprothese(n) vervangen

Er is vergoeding mogelijk bij een verminking en/of een aantoonbare lichamelijke functiestoornis bij

- een status na een gehele of gedeeltelijke borstamputatie én een medische reden om de prothese te verwijderen (zie borstprothese(n) verwijderen)
- agenesie of aplasie van de borst bij vrouwen en de daarmee vergelijkbare situatie bij een vastgestelde transseksualiteit én een medische reden om de prothese te verwijderen

Het vervangen van borstprothese(n) is uitgesloten van vergoeding bij

- hypoplasie van de borsten
- asymmetrie van de borsten (uitzondering: bij een status na borstamputatie)
- plaatsing om cosmetische redenen (na verwijdering) ongeacht of er een medische reden aanwezig is om de prothesen te verwijderen.
- een eerdere verwijdering van een prothese voor de indicatie ernstige en aanhoudende systemische klachten

¹ [Standpunt verwijderen \(explantatie\) van siliconen borstimplantaten bij aanhoudende systemische klachten | Standpunt | Zorginstituut Nederland](#)

Borstverkleining

Er is een vergoeding mogelijk voor een **éénzijdige** borstverkleining/mammareductie bij:

- een asymmetrie van tenminste 2 BH- of cupmaten¹ (verminking)

Er is een vergoeding mogelijk voor een **dubbelzijdige** borstverkleining indien wordt voldaan aan

- cup E of groter (cup D bij geringe lichaamslengte, i.e. < 1.60 m) **én**
- geobjectiveerde hoge rugklachten, nek- en schouderklachten gerelateerd aan de borstomvang, waarvoor andere oorzaken zijn uitgesloten (lichamelijke functiestoornissen) **én**
- conservatieve behandelingen, zoals een goed ondersteunende BH, pijnstilling en fysiotherapie zijn geprobeerd zonder resultaat
of bij:
 - chronische (> 6 maanden), onbehandelbare smetten, waarbij voldoende hygiënische maatregelen en een adequate medische/farmacologische behandeling onvoldoende resultaat hebben gehad (lichamelijke functiestoornissen). (Bij de behandeling moet de landelijke richtlijn verpleging en verzorging 'Smetten (intertrigo) preventie en behandeling' zijn gevolgd.)

Er is (doorgaans) **géén** vergoeding mogelijk bij:

- een BMI > 30
- cup D en kleiner
- mastopathie.

Borstlift (ptosiscorrectie)

Het liften van de borsten wordt als een cosmetische procedure beschouwd. Een borstlift komt ook niet voor vergoeding in aanmerking in het kader van een contralaterale reconstructie.

Gynaecomastie

Er is in het algemeen geen medische noodzaak voor de chirurgische behandeling van gynaecomastie. Een gynaecomastie bij adolescenten is meestal voorbijgaand. Indien er een onderliggende oorzaak is voor de gynaecomastie, dan dient deze behandeld te worden.

Correctie van een gynaecomastie komt voor vergoeding in aanmerking indien er sprake is van:

- aangetoond klierweefsel **en**
- hierbij geen onderliggende oorzaak is of waarbij deze reeds behandeld is **en**
- deze gynaecomastie langer bestaat dan 12 maanden.

Daarbij dient er sprake te zijn van:

- een verminking;
- een gynaecomastie, waarbij er sprake is van een duidelijke feminisatie van de borst, vergelijkbaar met Tannerstadium M4 of meer (zie Bijlage 1. Tanner stadia borstontwikkeling.)

Er is (doorgaans) **geen** vergoeding mogelijk bij:

- een BMI>30: pseudogynaecomastie staat voorop; bij pseudogynaecomastie is er geen sprake van een ziekte of aandoening zoals bedoeld in de Zvw.
- Pijnklachten, aangezien er in de praktijk vrijwel nooit een relatie is aan te tonen tussen de anatomische afwijkingen met betrekking tot het klierweefsel en de pijnklachten.

¹ Voor het meten van een BH- of cupmaat: zie bijlage 6

Literatuur

Borstprothesen verwisselen/verwijderen:

Hölmich LR, Veijborg IM, Conrad C et al. Untreated silicone breast implant rupture. *Plast Reconstr Surg* 2004; 114: 204-214.

LEVV, NIVEL, NVDVV, [Landelijke multidisciplinaire richtlijn smetten \(intertrigo\) preventie en behandeling, 2011](#).

American Society of Plastic Surgeons. Treatment principles of silicone breast implants, practice parameter. Maart 2005

Gynaecomastie:

Braunstein GD. Gynecomastia. *New Engl J Med* 1993; 328: 490-495.

Walraven M, Wilmink HJ, de Boer LM et al. Drie patiënten met gynaecomastie. *Ned Tijdschr Geneesk* 2004; 148: 809-813.

Townsend, Beauchamp, Evers, Mattox. *Sabiston textbook of surgery*, 17de editie, 2004. Section VII breast, Chapter 32 Diseases of the breast, p 873-874. Elsevier Saunders, Philadelphia.

[Narula 2014. Gynaecomastia--pathophysiology, diagnosis and treatment.](#)

[Koopman H, Monkelbaan J. Gynaecomastie is niet altijd onschuldig. *Huisarts en Wetenschap* 2014;57:266-270.](#)

2. Bovenoglidcorrecties/wenkbrauwcorrecties

Bovenoglidcorrecties

Bij *dermatochalasis* van de bovenoogleden is sprake van het (over)hangen van de huid van de bovenoogleden. De mate van overhang kan zodanig zijn dat dit leidt tot een gezichtsveldbeperking. Het is in de regel een verworven aandoening, en de oorzaak is meestal veroudering van de huid. Een familiale aanleg kan een rol spelen. De aandoening is vrijwel altijd bilateraal, maar hoeft niet aan beide zijden tot een gezichtsveld-beperking te leiden. De ooglidrand bevindt zich op het normale niveau, maar de huid hangt over de ooglidrand heen en rust op de wimperrij. Dit uitzakken van de huid over de ooglidrand komt meestal in het middelste deel van het ooglid voor, maar kan ook lateraal van het midden voorkomen.

Bij *ptosis* van de bovenoogleden is sprake van het zakken van het gehele bovenoglid. Dit kan een congenitale of een verworven aandoening zijn. De oorzaak kan neurologisch, myogeen of traumatisch zijn. De aandoening kan unilateraal of bilateraal voorkomen. Typisch is dat de ooglidrand zich op een lager niveau bevindt dan normaal. De mate van uitzakken kan zodanig zijn dat dit leidt tot een gezichtsveldbeperking.

Het verhelpen van de gezichtsveldbeperking vindt plaats door het uitvoeren van een bovenoglidcorrectie (blepharoplastiek) in geval van *dermatochalasis* van de bovenoogleden of het uitvoeren van een levatorplastiek in geval van *ptosis* van de bovenoogleden.

Er is vergoeding mogelijk bij:

- een vermindering. Dit komt zelden voor. Een voorbeeld waarbij er een aanzienlijke asymmetrie kan optreden is na operatieve verwijdering van een huidtumor van het ooglid.
- een aantoonbare lichamelijke functiestoornis. Het volgende kan daarvoor worden aangehouden¹:
 - De verslapping/verlamming van het bovenoglid veroorzaakt een verticale ooglidspleet van 7 mm of minder (Zie bijlage 4 *Achtergrondinformatie oogpleetmeting*). Dit komt overeen met de situatie dat de onderrand van het bovenoglid of de overhangende huidplooi 1 mm of lager boven het centrum van de pupil hangt. Gemeten wordt ter hoogte van het centrum van de pupil terwijl de patiënt ontspannen recht vooruit kijkt. Het dient aannemelijk te zijn dat correctie van het bovenoglid deze gezichtsveldbeperking oplost.
 - Het moet gaan om een gezichtsveldbeperking die tot belemmeringen in het dagelijks functioneren leidt.

Omdat bovenstaande omschrijving van het ZINL in de praktijk kennelijk toch tot onduidelijkheid heeft geleid zal onderstaand criterium worden gehanteerd:

Een gezichtsveldbeperking veroorzaakt door een overhang van het ooglid tot 1 mm of lager boven het centrum van de pupil, ongeacht of dit veroorzaakt wordt door huidsurplus (dermatochalasis van de bovenoogleden) of zwakte van de oogspier (ptosis van de bovenoogleden)².

Er is geen vergoeding mogelijk bij

- subjectieve klachten zoals vermoeide ogen, druk op de ogen, hoofdpijn of er vermoeid uitzien. Dit is onvoldoende reden/aanwijzing om te kunnen spreken van een gezichtsveldbeperking.

Opmerking: Bij een patiënt die een bilaterale verworven ptosis van het ooglid heeft en voor één oog aan de voorwaarden voor vergoeding voldoet en het andere oog niet, is het beter om beide ogen te opereren, ter voorkoming van het zogenaamde Herring's effect: dit houdt in dat de natuurlijke neiging tot aanpassing van ieder ooglid aan de situatie, effect heeft bij het herstel van de ptosis. In dat geval kan voor beide ogen gelijktijdig een aanvraag worden gedaan, ook al voldoet op het moment van aanvraag één oog niet aan de voorwaarde.

¹ Advies uitbreiding basispakket Zvw met enkele behandelingen van plastisch chirurgische aard en medisch noodzakelijke circumcisie Datum 31 maart 2016

² Zie circulaire ZN-16-206 d.d. 14 december 2016

Wenkbrauw- en voorhoofdslift

Er is vergoeding mogelijk bij:

- een verminking: Dit komt zelden voor. Een voorbeeld waarbij er een aanzienlijke asymmetrie kan optreden, is een uitval van de frontale tak van de n.facialis.
- een aantoonbare lichamelijke functiestoornis indien:
 - de wenkbrauw zich onder het niveau van de orbita rand bevindt én
 - er bestaat een gezichtsveldbeperking.

Van een gezichtsveldbeperking is sprake bij een verticale lidspleet afmeting van 7 mm of minder. Dit komt overeen met de situatie dat de onderrand van het bovenooglid of de overhangende huidplooi 1 mm boven het centrum van de pupil hangt of lager t.g.v. laagstand van de wenkbrauw of dat de wenkbrauw zelf 1 mm boven het centrum van de pupil hangt of lager. (zie ook de definitie van een gezichtsveldbeperking in het kader hierboven). Gemeten wordt ter hoogte van het centrum van de pupil terwijl de patiënt ontspannen recht vooruit kijkt. Het dient aannemelijk te zijn dat correctie van de positie van de wenkbrauw deze gezichtsveld vermindering oplost.

Er is geen vergoeding mogelijk bij subjectieve klachten zoals moeheid, drukkend gevoel op het oog, etc.

Literatuur

- Bosch WA vd, Mourits MP, Niekerk-Nanninga CP van. Onzinnige tweedeling bij ooglidafwijkingen. Medisch Contact 2005;33:316-7.
Bosch WA vd, Leenders I, Mulder P. Topographic anatomy of the eyelids and the effects of sex and age. Br J Ophthalmol 1999;83:347-52.
Cahill KV, Burns JA, Weber PA. The effect of blepharoptosis on the field of vision. Ophthal Plast Reconstr Surg 1987;3:121-5.

3. Lower bodylift (rug, flanken, buik, billen, heupen/laterale dijen en mons pubis)

Bij patiënten na extreem gewichtsverlies¹, na bariatrische chirurgie of met behulp van dieet en oefeningen, is vergoeding mogelijk voor plastische chirurgie ter verbetering van de lichaamscontour – zoals de lower bodylift - als voldaan wordt aan onderstaande criteria:

- Verminking door ziekte, ongeval of geneeskundige verrichting
 - Van een verminking kan, in de lichaamsgebieden rug, flanken, buik, billen, heupen/laterale dijen en mons pubis, gesproken worden bij een Pittsburgh Ratingscale graad 3 in een (symmetrisch)² lichaamsgebied (zie Bijlage 2).) **of**
 - een verminking van de buikwand die in ernst is te vergelijken met een derdegraads verbranding.

of

- Aantoonbare lichamelijke functiestoornis

Er moet sprake zijn van een aantoonbare lichamelijke functiestoornis zoals ernstige bewegingsbeperking **en/of** chronisch onbehandelbaar smetten.

Voor uitleg over deze criteria wordt verwezen naar paragraaf 4 'Abdominoplastiek'.

Er is doorgaans géén vergoeding mogelijk:

- als het gewichtsverlies nog niet is voltooid en gedurende tenminste 12 maanden gestabiliseerd
- een BMI > 35.

Opmerking 1: In de in 2014 verschenen richtlijn contourherstellende post-bariatrische chirurgie³ wordt gesproken over een medisch noodzakelijke indicatie; dit staat echter NIET gelijk aan de verzekerde indicatie.

Opmerking 2: het zal in de praktijk weinig voorkomen dat een patiënt aan de voorwaarden voldoet voor alle genoemde lichaamsdelen.

*Opmerking 3: Voor de lower bodylift en abdominoplastiek verwijzen wij voor verminking naar de Pittsburgh Rating Scale uit het artikel van Song, het gaat daarbij specifiek om de foto's uit dit artikel als criterium voor de beoordeling en **Niet** de tekst uit het artikel of de tabel.*

Achtergrondinformatie

[Standpunt ZINL Lower body lift d.d. 16.11.2009](#)

Literatuur

Angela Y. Song, M.D., et al.

A Classification of Contour Deformities after Massive Weight Loss: Application of the Pittsburgh Rating Scale

[SEMINARS IN PLASTIC SURGERY/VOLUME 20, NUMBER 1 2006](#)

¹ Hierbij moet gedacht worden aan een gewichtsverlies in de orde van grootte van ≥ 45 kilogram (Gusenoff JA, Rubin JP. Plastic surgery after weight loss: current concepts in massive weight loss surgery. Aesthet Surg J 2008;28(4):452-5)

² De Pittsburgh Rating scale wordt per lichaamsgebied (regio) bepaald. Als regio wordt verstaan de 'symmetrische regio', bijvoorbeeld beide flanken, heupen of dijen.

³ http://www.nvpc.nl/uploads/stand/150414DOC-MB-Definitieve_Richtlijn_contourherstellende_post-bariatrischechirurgie_goedgekeurd_ALV_14_april_2015152.pdf

4. Abdominoplastiek

Er is vergoeding mogelijk bij:

- Verminking door ziekte, ongeval of geneeskundige verrichting. Hieronder wordt verstaan:

- een Pittsburgh Rating Scale graad 3 (zie bijlage 2) **of**
- een verminking van de buikwand die in ernst is te vergelijken met een derdegraads verbranding.

- Lichamelijke functiestoornissen

- Onbehandelbaar smetten. Hieronder wordt verstaan chronische (> 6 maanden), onbehandelbare smetten, waarbij voldoende hygiënische maatregelen en een adequate medische/farmacologische behandeling onvoldoende resultaat hebben gehad (lichamelijke functiestoornissen). Bij de behandeling moet de landelijke richtlijn verpleging en verzorging 'Smetten (intertrigo) preventie en behandeling' zijn gevolgd.

of

- Een ernstige bewegingsbeperking:

De bewegingsbeperking wordt in deze als ernstig gezien indien die ontstaat doordat in staande positie het buikschort minimaal een kwart van de lengte van de bovenbenen bedekt. Dit wordt bepaald door bij een liggende verzekerde vanuit het midden van de patella loodrecht omhoog de afstand tot de lies te meten. Van deze afstand wordt het bovenste ¼ deel bepaald. Vervolgens wordt bij de staande patiënt, vanuit de lies deze afstand naar beneden gemeten. De horizontale lijn die door dit punt kan worden getrokken over beide bovenbenen is de lijn die de overhang –als de verzekerde staat- moet overschrijden.

Hieronder vallen niet:

- rugklachten;
- een rectusdiastase, omdat er hierbij geen sprake is van een defect in de fascie en in de praktijk geen relatie aangetoond kan worden met eventuele functionele klachten. Derhalve is er geen indicatie voor een plastisch chirurgische abdominoplastiek.

Verder geldt dat om voor vergoeding in aanmerking te komen:

1. de BMI 30 of minder moet zijn en
2. het gewicht gedurende tenminste twaalf maanden stabiel is
3. de laatste bariatrische ingreep tenminste 18 maanden geleden heeft plaats gevonden

Opmerking 1: Bij patiënten met een status na bariatrische chirurgie gaat het om een reële BMI (i.o.m. behandelaar) met een maximum van 35. Bij een hogere BMI (morbiditas) of een instabiele (oplopende) BMI is de operatie doorgaans niet als doelmatig te beschouwen.

Opmerking 2: Liposuctie van de buik is uitgesloten zorg, ook wanneer dit wordt uitgevoerd in combinatie met een abdominoplastiek.

Literatuur

[Townsend, Beauchamp, Evers, Mattox. Sabiston textbook of surgery, 17th edition, 2004. Section X Abdomen, Ch 41 Abdominal wall, umbilicus, peritoneum, mesenteries, omentum, p 1178. Elsevier Saunders, Philadelphia.](#)

[LEVV, NIVEL, NVDVV, Landelijke multidisciplinaire richtlijn smetten \(intertrigo\) preventie en behandeling, 2011.](#)

5. Dermolipectomie

Meestal betreft het een dermolipectomie van armen of benen of rug.

Voor rug, flanken, buik, billen, heupen/laterale dijen en mons pubis: zie tekst paragraaf 3 'lower bodylift'.

Voor abdomen zie tekst paragraaf 4 'abdominoplastiek'.

Vergoeding is mogelijk indien er sprake is van:

- Een aantoonbare lichamelijke functiestoornis, bijvoorbeeld moeilijk lopen door een bewegingsbeperking vanwege de forse omvang van de benen.
Slechts in zeer uitzonderlijke gevallen kan aangenomen worden dat er een lichamelijke functiestoornis is **of**
- Verminking
Er is zelden sprake van verminking.

Er is doorgaans geen vergoeding mogelijk bij:

- Forse bovenbenen, met eventueel kapot schuren van de benen. Het kapot schuren van de huid is in het algemeen te voorkomen door het dragen van broeken.
- Algehele adipositas: afvallen is meer doelmatig
- Correctie om zuiver cosmetische redenen
- Lipoedeem

6. Liposuctie

Vergoeding is mogelijk indien er sprake is van:

- Een aantoonbare lichamelijke functiestoornis door:
 - Ernstige pijn, indien er een duidelijke causale relatie bestaat met een lokale vetophoping (bijvoorbeeld een zeer fors lipoom met druk op een zenuw) **of**
 - Een ernstige bewegingsbeperking, bijvoorbeeld door een lokale vetophoping ter plaatse van een gewricht.
- Verminking:
Er is zelden sprake van een verminking.

Verder geldt dat liposuctie van lipomen doorgaans alleen doelmatig is als bij excisie onacceptabele littekens zouden ontstaan of dat er omwille van omliggende structuren (pezen/zenuwen) beter liposuctie kan plaatsvinden. Doelmatige zorg is een vereiste.

Er is (doorgaans) geen vergoeding mogelijk bij:

- Forse bovenbenen, met eventueel kapot schuren van de benen. Het kapot schuren van de huid is in het algemeen te voorkomen door het dragen van broeken.
- Algehele adipositas: afvallen is meer doelmatig.
- Correctie om zuiver cosmetische redenen

Er is geen vergoeding mogelijk bij:

- Liposuctie van de buik: uitgesloten van vergoeding.
- Liposuctie/ liposculpture bij lipoedeem: voldoet niet aan de stand van de wetenschap en praktijk.
- Liposuctie bij mammahypertrofie: voldoet niet aan de stand van de wetenschap en praktijk.

Achtergrondinformatie

- [Advies Zorginstituut Liposuctie/liposculpture bij lipoedeem d.d. 5.1.2017 in het kader van SKGZ Zaaknummer : 201600841; Zittingsdatum : 8 februari 2017](#)
- [Standpunt Zorginstituut Liposuctie/liposculpture bij lipoedeem d.d. 9.3.2007.](#)
- [Standpunt Zorginstituut Tumescende liposculpture bij mammahypertrofie d.d. 18.4.2006](#)

7. (Lipo)filling

(Semi) permanente fillers

Faciale (lipo)filling bij HIV-geïnfecteerden en niet HIV-geïnfecteerden

De behandeling van faciale lipoatrofie bij HIV-geïnfecteerde patiënten met **Hyaluronzuren van reputable merken en Radiesse** is verzekerde zorg als de ernst van de faciale lipoatrofie valt onder gradatie 3 of 4 van het internationale beoordelingssysteem (Bijlage 3) (James J, et al. HIV-Associated Facial Lipoatrophy. Dermatol Surg 2002;28(11):979-86) of graad 3 van het 'Prinsengrachtmodel'.

- De NVPC ontraadt het gebruik van permanente fillers, deze worden niet vergoed.
- Bovenstaande is bepaald in overleg met de NVPC waarbij de veiligheid van de genoemde middelen leidend is.

Toepassen van Bio-alcamid/poly-alkyl-imide; Dermalive/hyaluronzuur & acrylhydrogel; Aquamid/ polyacrylamide; PMS-PMS350-Biopolymer/siliconenolie voldoet NIET aan de stand van de wetenschap en praktijk.

NB zaak 29128834

(lipofilling en graderingsgraad verminking bij niet HIV- geïnfecteerden)

'Het advies van het College over de beoordeling van faciale verminking bij lipo-dystrofie was weliswaar gekoppeld aan het advies over toepassing van permanente fillers bij lipoatrofie bij HIV geïnfecteerden, maar dat betekent niet dat dit advies niet toepasbaar is als algemeen uitgangspunt voor de beoordeling van de ernst van faciale lipoatrofie in het kader van de voorwaarden voor behandelingen van plastisch chirurgische aard.'

Autologe lipofilling (AFT)

AFT is een operatietechniek waarbij vetcellen door middel van liposuctie worden geoogst en vervolgens worden geïnjecteerd in gebieden van dezelfde persoon waar een tekort is aan weke delen. Met deze techniek kunnen vorm-, symmetrie- en volumedefecten worden behandeld. Er wordt gebruik gemaakt van autologe = lichaamseigen vetcellen.

AFT indicaties

Autologe vet transplantatie (AFT) is een procedure waarbij in verschillende sessies gedurende 1 jaar vetcellen van de patiënt (van buik, heupen, billen) worden ingespoten in de borst. De groei van deze ingespoten vetcellen wordt met het BRAVA© systeem gestimuleerd, waardoor er een groter effect van de lipofilling wordt bereikt en de borst meer volume krijgt.

AFT wordt voor veel indicaties gebruikt waaronder vele cosmetische. Deze cosmetische behandelingen behoren NIET tot de verzekerde zorg

De volgende behandelingen vallen WEL onder de verzekerde zorg:

1. Voorwaardelijke toelating Autologe vet transplantatie (AFT) bij borstreconstructie na borstkanker
2. Partiële defecten van de borst, d.w.z. defecten die niet groter zijn dan één kwadrant van de borst.
3. Partiële defecten van hoofd/hals gebied als gevolg van de volgende congenitale aandoeningen:
 - a. Parry-Romberg Syndroom,
 - b. lokale (lineaire) sclerodermie,
 - c. craniofaciale microsomie en
 - d. Treacher Collins Syndroom;
4. Partiële defecten van hoofd/hals gebied in geval van de volgende verworven aandoeningen:
 - a. enucleatie (als onderdeel van de orbitareconstructie na oogverwijdering)
 - b. aangezichtsatrofie door verlamming;
5. HIV-geassocieerde lipoatrofie (van gelaat en billen);
6. Fibrose (verlittekening) als gevolg van trauma, brandwonden, chirurgische ingrepen of radiotherapie. Bij deze indicaties wordt AFT alleen uit de basisverzekering vergoed als ook is voldaan aan de voorwaarden die gelden voor plastisch-chirurgische behandelingen (verminking en ernstig lichamelijke functiestoornis; zie hieronder). Dat houdt in dat behandelingen die uitsluitend zijn bedoeld om het uiterlijk te verfraaien, en dus een cosmetisch doel hebben, uitgesloten zijn van de basisverzekering.

Ad 1. Vergoedingscriteria bij het VT traject Autologe vet transplantatie (AFT) bij borstreconstructie na borstkanker:

[Alleen onder de voorwaarden van de voorwaardelijke toelating bij aangesloten ziekenhuizen akkoord tot 01-10-2022.](#)

Ad 2. Partiële defecten van de borst, d.w.z. defecten die niet groter zijn dan één kwadrant van de borst.

Autologe vet transplantatie (AFT) is een procedure waarbij in één of meer sessies vetcellen van de patiënt (van buik, heupen, billen) wordt ingespoten in de borst ter opvulling van defecten van de borst. Lipofilling kan de contour van de borst verbeteren, fibrosering van de huid verminderen, en zorgen voor een betere bedekking van de prothese waardoor een beter cosmetisch aspect van de borst en minder pijnklachten.

Er is vergoeding mogelijk bij::

- een verminking:
 - een volumedefect van de borst dat een minimale diameter van twee centimeter en een diepte van 2 cm heeft en dat ligt in het decolleté¹, **OF**
 - een volumedefect van de borst dat een minimale diameter van vijf centimeter en een diepte van 2 cm heeft en dat ligt in het niet functionele gebied²,

OF

- een lichamelijke functiestoornis:
 - (mogelijke) complicaties of ernstige pijnklachten als gevolg van een tekort aan subcutane weefselbedekking na plaatsing van een prothese.

Ad 5. HIV-geassocieerde lipoatrofie (van gelaat en billen)

Er is vergoeding mogelijk bij:

- een verminking:
 - indien de ernst van de lipoatrofie van het gelaat als gevolg van het gebruik van de oude generatie HIV remmers vergelijkbaar is met graad 3 of 4 van het internationale beoordelingssysteem van James (zie bijlage 3)
- een lichamelijke functiestoornis
 - indien de atrofie van de billen als gevolg van het gebruik van de oude generatie HIV remmers leidt tot ernstige pijnklachten bij zitten of liggen

Ad 6. Fibrose (verlittekening) als gevolg van trauma, brandwonden, chirurgische ingrepen of radiotherapie.

Er is vergoeding mogelijk bij:

- een verminking:
 - indien het een fibrotische afwijking in het gelaat of op de hand betreft en deze afwijking meer dan 1 cm breed en opvallend van kleur of aspect is **OF**
 - indien het een fibrotische afwijking elders op het lichaam dan gelaat of hand betreft en deze afwijking meer dan 2 cm breed en meer dan 10 cm lang is en opvallend van kleur of aspect **OF**
 - indien het multipele verbrede fibrotische afwijkingen (meer dan drie) betreft op dezelfde locatie en deze afwijkingen opvallend van kleur of aspect zijn
- Aanvullende voorwaarden bij het criterium verminking zijn:
 - behandeling met AFT is pas aan de orde als de fibrotische afwijking ten minste een jaar heeft bestaan en conservatieve therapie onvoldoende resultaat heeft opgeleverd **EN**
 - de verwachting is dat de behandeling met AFT een forse verbetering oplevert van het uiterlijke aspect/ de ontsiering waarmee de fibrotische afwijking gepaard gaat.
- een lichamelijke functiestoornis
 - in geval van fibrose die gepaard gaat met substantiële beschadiging van, een substantieel tekort aan, of het ontbreken van de subcutis waardoor verkleefing van de huid met de subcutis/ onderliggende lagen is opgetreden en die als gevolg daarvan leidt tot:
 - ernstige pijn, **OF**
 - een bewegingsbeperking

Overige voorwaarden voor vergoeding van AFT bij defecten van de borst uit de basisverzekering:

¹ Zie omschrijving begrip 'decolleté' op blz. 9

² Zie omschrijving begrip 'functioneel gebied' op blz. 9

- AFT is alleen toepasbaar bij beperkte defecten van de borst, d.w.z. als het defect niet groter is dan één kwadrant.
- AFT mag niet eerder dan een half jaar na reconstructie/operatie plaatsvinden (indien AFT wordt toegepast in aanvulling op een overgebleven volumedefect na reconstructie/operatie van de borst).
- AFT toegepast in aanvulling op een overgebleven volumedefect na een niet-verzekerde behandeling is géén verzekerde basiszorg¹.
- AFT toegepast in aanvulling op een overgebleven volumedefect na een verzekerde behandeling is verzekerde basiszorg, zij het dat dan wel voldaan moet worden aan de criteria 'verminking' of 'lichamelijke functiestoornis'
- AFT toegepast als enige behandeling ter correctie van een volumedefect is verzekerde basiszorg, zij het dat dan wel voldaan moet worden aan de wettelijke criteria 'verminking' of 'lichamelijke functiestoornis'.

LET OP: Het Zorginstituut concludeert dat AFT niet effectief is en dus niet behoort tot het basispakket bij:

- De volgende aandoeningen aan de hand:
 - Morbus Dupuytren (bindweefselverhardingen),
 - Fenomeen van Raynaud (verkleuringen van vingers),
 - aangeboren handafwijkingen,
 - carpaaltunnelsyndroom (beknelling van de middelste handzenuw in de pols) en
 - osteoarthritis (een vorm van artrose);
- Chronische wonden en ulcera (uitwendige ontsteking van de huid).

Literatuur

[Achtergrondinformatie techniek AFT](#)

[Voorwaardelijke toelating](#)

[Gedeeltelijke defecten van de borst](#)

[Overige indicaties](#)

STANDPUNT "HET GEBRUIK VAN RESORBEERBARE, NIET-RESORBEERBARE OF GEDEELTELIJK NIET- RESORBEERBARE, DERMAAL OF SUBDERMAAL INJECTEERBARE VULMIDDELEN." Nederlandse Vereniging voor Plastische Chirurgie herziene versie 4 april 2014

¹ Blz. 6 besluit ZIN; zie: <https://www.zorginstituutnederland.nl/publicaties/standpunten/2016/12/14/autologe-vettransplantatie-bij-partiele-defecten-van-de-borst>

8. Littekencorrectie

Hypertrofische littekens en keloïd

Er bestaat een variëteit aan littekens. Verbrede (widespread, stretched) littekens en atrofische littekens zijn niet verheven, niet rood en zacht.

Een hypertrofisch litteken is een rood, verheven litteken dat beperkt blijft tot de begrenzing van het oorspronkelijke litteken.

Keloïd is een rood, verheven litteken dat buiten de begrenzing van het oorspronkelijke litteken komt. Enkele specifieke plaatsen voor keloïdvorming zijn het oor, de thorax en ter hoogte van het schouderblad. Het ontstaan van keloïd is gerelateerd aan huidtype en genetische aanleg. Keloïd gaat niet spontaan in regressie. Jeuk is een veel voorkomende klacht.

Meestal ontstaat een hypertrofisch litteken/keloïd binnen 3-6 weken na een operatie. Er treedt in het algemeen spontane regressie op binnen 12 – 18 maanden.

Vergoeding is mogelijk indien er sprake is van een litteken dat reeds **een jaar bestaat** en waarbij conservatieve therapie onvoldoende resultaat heeft opgeleverd, waarbij er tevens sprake moet zijn van:

- Een aantoonbare lichamelijke functiestoornis:

- Ernstige pijn, indien er een duidelijke causale relatie met het litteken bestaat (bijvoorbeeld een adherent litteken) **of**
- Ernstige bewegingsbeperking door contractuur.

- Verminking:

- Functioneel gebied: indien meer dan 1 cm breed **en** opvallend van kleur of aspect (bv. ingetrokken)
- Elders:
 - indien meer dan 2 cm breed **en** meer dan 10 cm lang **en** opvallend van kleur of aspect **of**
 - indien multipele verbrede littekens (meer dan 3) op dezelfde lokatie **en** opvallend van kleur of aspect.
- Voor keloïd geldt: indien meer dan 2 cm breed EN fors verdikt.

Hierbij dient de verwachting te zijn dat een littekencorrectie een forse verbetering van de klachten en/of het uiterlijke aspect van het litteken oplevert.

De volgende behandelingen kunnen voor vergoeding in aanmerking komen:

- excisie met of zonder reconstructie of laser
- corticosteroidinjecties
- lipofilling (zie hoofdstuk 7)

Er is geen vergoeding mogelijk bij:

- Trekken van een litteken en jeuk, aangezien dit geen aantoonbare lichamelijke functiestoornissen zoals bedoeld in de regelgeving zijn.
- Hypertrofische littekens of keloïd zonder bovengenoemde klachten.

Literatuur

Bayat A, McGrouther DA, Ferguson MWJ. Skin scarring. BMJ 2003;326: 88-92.

Mustoe TA, Cooter RD, Gold MH, et al. International clinical recommendations on scar management. Plast Reconstr Surg 2002; 110: 560-571.

9. Benigne huidtumoren

Onder benigne tumoren vallen onder andere de volgende tumoren:

- Lipomen
- Naevi
- Skin tags (acrochordonen)
- Xanthelasmata
- Dermatofibromen
- Verrucae seborrhoïcae
- Epidermoidcyste
- Atheroomcyste
- Neurofibromen
- Chondrodermatitis helcis.

Vergoeding van excisie van benigne tumoren is mogelijk bij:

- Een aantoonbare lichamelijke functiestoornis

- Bloedende, ulcererende laesies ***of***
- Ernstige pijnklachten (door druk op een zenuw) ***of***
- Bewegingsbeperking ***of***
- Dreigende ontsteking/infectie van de laesie (atheroomcyste/epidermoïdcyste) ***of***
- Als de visus beperkt wordt (laesie op ooglid).

- Verminking

- Forse, in het oog springende laesies in het gelaat of op de handen

- Een laesie verdacht voor maligniteit of premaligne afwijkingen zoals lentigo maligne en actinische keratose

Er is geen vergoeding mogelijk bij:

- Verwijdering om cosmetische redenen
- Kleine, asymptomatische, niet verdachte laesies.

10. Pigment stoornissen van de huid

(NB, deze paragraaf betreft maculae: niet-verheven laesies die variëren in pigmentatie van de omgevende huid. Naevi worden hier *niet* besproken.)

Vitiligo

Er is vergoeding mogelijk bij

- een verminking:

Vitiligo in het functioneel gebied (zie blz. 8 van deze werkwijzer)

Vitiligo op andere plaatsen wordt niet beschouwd als verminking,
Er bestaan geen aantoonbare lichamelijke functiestoornissen als gevolg van vitiligo.

Er is geen vergoeding mogelijk als er sprake is van:

- Relume-behandeling bij vitiligo: voldoet niet aan de stand van de wetenschap en praktijk (advies ZINL september 2005)
- Pigmentceltransplantatie bij vitiligo: voldoet niet aan de stand van de wetenschap en praktijk (advies Zorginstituut juni 2005)

Melasma

Melasma omvat een geel-bruine, vlekkelijke pigmentatie in het gelaat, meestal optredend tijdens de zwangerschap of gebruik van orale anticonceptiva. Afwijkingen zijn in de regel goed te camoufleren.

Er is geen vergoeding mogelijk van behandeling van melasma, omdat dit niet valt onder een lichamelijke functiestoornis of verminking. De aandoening valt ook niet onder de genoemde uitzonderingen.

Café-au-lait maculae

Onschuldige koffie-met-melk-kleurige vlekken die bij de geboorte aanwezig zijn of op de kinderleeftijd ontstaan. Circa 2 % van de kinderen heeft ze. Indien in het gelaat cosmetische bezwaren mogelijk.

Er is geen vergoeding mogelijk van behandeling van café-au-lait vlekken. Geen sprake van lichamelijke functiestoornis of verminking, dus de aandoening valt niet onder de genoemde uitzonderingen.

*Opmerking: een café-au-lait vlek kan weliswaar aangeboren zijn, maar is **geen** misvorming. Daarom geen vergoeding mogelijk op grond van Besluit zorgverzekering art. 2.4, eerste lid, sub b.*

Lentigo solaris (lentigo senilis, levervlekken)

Leverkleurige vlekken als gevolg van beschadiging van de huid door de zon. 90 % van de mensen boven de 60 jaar krijgt deze vlekken. Het is dus een normaal ouderdomsverschijnsel.

Er zijn geen aanwijzingen voor een verhoogd risico op maligniteit. Bij twijfel dient echter altijd een huidbiopsie te worden genomen.

Er is geen vergoeding mogelijk: er is bij een rustig uitziende lentigo solaris **geen** sprake van een lichamelijke functiestoornis of verminking, dus de aandoening valt niet onder de genoemde uitzonderingen.

Overige hyperpigmentaties

Voor overige hyperpigmentaties, zoals postinflammatoire hyperpigmentatie, purpura solaris ('prednison armen'), Schamberg's purpura (hemosiderine kleuring van de enkels bij veneuze insufficiëntie), sproeten is geen vergoeding mogelijk: er is geen sprake van lichamelijke functiestoornissen of verminking.

Literatuur

[CBO richtlijn Vitiligo, 2006 en herzien in 2012](#)

11. Vasculaire dermatosen

Hier toe behoren:

1. Naevus flammeus (wijnvlek)
2. Haemangioom (aardbei- of frambozenvlek, caverneus haemangioom, haemangioma tuberosum of cutaneum)
3. Naevus van Unna (ooievaarsbeet)
4. Spider naevus (naevus araneus)
5. Seniele angiomen
6. Granuloma teleangiëctaticum (granuloma pyogenicum)
7. Rosacea teleangiëctatica/teleangiëctasiën/couperose
8. Besenreiservarices.

1 t/m 3 vallen onder de aangeboren misvormingen die voor vergoeding in aanmerking kunnen komen. Ze moeten dan wel in een redelijke wijze zijn aangewezen op behandeling. Behandeling doormiddel van dermatografie (tatoeage) is geen stand van wetenschap en praktijk en is derhalve geen verzekerde prestatie.

4 t/m 8 moeten beoordeeld worden op de aanwezigheid van:

- aantoonbare lichamelijke functiestoornissen van voldoende ernst en/of
- een verminking.

Nadere toelichting 4 t/m 8:

4. Spider naevus

Vergoeding niet mogelijk: geen verminking, geen lichamelijke functiestoornissen.

5. Seniele angiomen

Vergoeding mogelijk in geval van gemakkelijk bloeden. Doorgaans geen verminking.

6. Granuloma teleangiëctaticum (=Granuloma pyogenicum), ook in KNO-gebied

Vergoeding: mogelijk in geval van gemakkelijk bloeden. Doorgaans geen verminking.

7. Rosacea teleangiëctatica/teleangiëctasiën/couperose

Naast de roodheid en andere klachten bij rosacea (die middels antibiotica en crème/gel behandeld worden) zijn er teleangiëctasiën. Deze zijn weg te werken door lasertherapie.

Vergoeding: Verwijdering van de teleangiëctasiën door laser komt niet voor vergoeding in aanmerking. Doorgaans geen verminking, **geen** lichamelijke functiestoornissen.

8. Besenreiservarices

Vergoeding niet mogelijk: geen verminking, geen lichamelijke functiestoornissen.

12. Neuscorrectie/Septo-rhinoplastiek

Let op:

De **septumcorrectie** is geen gemachtigde verstreking en valt daarmee buiten deze werkwijzer.

Definitie (voor deze werkwijzer)

Een neuscorrectie/ rhinoplastiek is een operatie die is bedoeld om een verminking, of een lichamelijke functiestoornis, oftewel belemmerende passageklachten van de neus te verhelpen. Uit literatuuronderzoek blijkt dat er zelden een indicatie is om op basis van functionele klachten een neuscorrectie/ rhinoplastiek te verrichten¹. Naast verminking, kan alleen in die gevallen, waarbij de uitwendige vorm van de neus verandert om het functionele probleem inwendig te verhelpen, een rhinoplastiek aangewezen zijn.

Een open benadering (incisie uitwendig) betekent niet automatisch dat er sprake is van rhinoplastiek.

Een extracorporele septumcorrectie is een septumcorrectie en geen rhinoplastiek.

Aangeboren verminking:

Een aangeboren misvorming zoals van het benig aangezicht of van lip-, kaak- en/of gehemeltepletten. Ook hiervoor geldt dat de deformiteit van de neus bij deze aangeboren afwijking verminkend moet zijn. Een schisis leidt bijvoorbeeld niet automatisch tot verminking van de neus. Indien er na de eerste operatie(-s) geen sprake meer is van verminking zal een volgende ingreep geen verzekerde zorg meer zijn (of een functioneel probleem moeten verhelpen om als verzekerde zorg aangemerkt te kunnen worden)². Een neuscorrectie/septorhinoplastiek komt niet voor vergoeding in aanmerking ter verandering van het uiterlijke aspect van de neus waarbij om esthetische redenen een vormverandering gewenst is. De z.g. hump is hier een voorbeeld van.

Verworven verminking:

Een verworven verminking kan het gevolg zijn van ziekte, trauma, oncologische resectie of anderszins iatrogeen.

NB Een neusfractuur in de voorgeschiedenis leidt niet automatisch tot een indicatie voor een rhinoplastiek.

Functiestoornis

Een functiestoornis is een objectief aantoonbare, lichamelijke functionele stoornis, die de activiteiten van het dagelijks leven (adl) duidelijk beïnvloedt. In het geval van een rhinoplastiek moet er dus sprake zijn van een ernstige luchtwegobstructie die nadelige effecten heeft op adl.

Een rhinoplastiek kan in zeldzame gevallen nodig zijn indien de klachten (mede) gebaseerd zijn op een duidelijk aanwezige anatomische afwijking van de neus, bijvoorbeeld een forse scheefstand of andere anatomische afwijking met als gevolg een ernstige luchtwegobstructie van de neus. In die gevallen moet gemotiveerd zijn waarom een septumcorrectie, al dan niet met conchareductie, het probleem niet of onvoldoende verhelpt. Die motivatie moet verder gaan dan alleen het noemen van een inschatting op basis van praktijkervaring, maar gebaseerd zijn op het begrip de stand van de wetenschap en praktijk³. Dat wil zeggen dat de voorgestelde ingreep, afgaande op medisch wetenschappelijke literatuur, bewezen effectiever is dan conservatieve behandelingen of een septumcorrectie (met of zonder conchareductie) alleen. Zie hiervoor ook de inleiding bij dit document.

Ziekten van het slijmvlies die kunnen bijdragen aan de verminderde functie van de neus of neusbijholten zoals allergische en niet-allergische rhinitis dienen optimaal conservatief behandeld te zijn voordat een operatie wordt voorgesteld.

Het oprichten van de neustip, rotatie van de neustip, correctie van een tension nose, humpreductie, correctie van aanzuigende neusvleugels, het plaatsen van spreaders en het plaatsen van alar battens voldoen niet aan het criterium SW&P en/ of zijn cosmetische gemotiveerde ingrepen en komen derhalve niet voor vergoeding in aanmerking.

¹ Relevante SKGZ uitspraken met literatuur onderbouwing:

1. <https://www.skgz.nl/document/?d=418deb49-93fa-4251-a0ae-774cbb538609> (SKGZ 202200034)
2. <https://www.skgz.nl/document/?d=9d848add-cd67-436a-a73e-030fffa197fe> (SKGZ 202101636)
3. <https://www.skgz.nl/document/?d=b1ff0c35-155b-4a62-a033-c0768420070c> (SKGZ 202101468)
4. <https://www.skgz.nl/document/?d=ee128a84-cd9c-49a5-ab35-3865a518c527> (SKGZ 202101495; zie ook 2)
5. <https://www.skgz.nl/document/?d=e36fda9b-72be-4574-b0d9-125c8efce59b> (SKGZ 202101456)
6. <https://www.skgz.nl/document/?d=eae36648-6d9a-4b9f-b4bb-2cc03d3c0cf8> (SKGZ 202002408)

Een neuscorrectie/rhinoplastiek komt derhalve, naast verminking, slechts in uitzonderlijk situaties voor vergoeding in aanmerking als er aan de volgende 6 voorwaarden wordt voldaan.

indien er sprake is van;

1. Een aantoonbare lichamelijke functiestoornis. Dat wil zeggen een chronische, sterk verminderde doorgankelijkheid van de neus, die langer dan 1 jaar bestaat en waarbij conservatieve maatregelen onvoldoende effect hebben gehad en waarvan de verzekerde dagelijks hinder ondervindt.

én

2. De ernst van de klachten is geobjectiveerd doormiddel van de Nasal Obstruction Symptom Evaluation (NOSE) Scale (zie bijlage 8).

én

3. Er is een duidelijke uitwendig zichtbare anatomische en/of structurele afwijking die als oorzaak van de functionele klachten aanwijsbaar is

én

4. Er wordt bij nasendoscopie/ rhinoscopie een passageprobleem gezien en beschreven, dat de passageklachten verklaart en dat veroorzaakt wordt door de bij uitwendige inspectie geobjectiveerde anatomische afwijking.

én

5. De afwijking alleen gecorrigeerd kan worden met een operatieve neuscorrectie/ rhinoplastiek en niet alleen met een septumcorrectie en/of conchareductie.

én

6. De voorgestelde ingreep voldoet aan de SW&P (3).

Literatuur

1. [Aetna literatuuronderzoek](#)
2. https://richtlijnendatabase.nl/richtlijn/behandeling_van_patienten_met_een_schisis/neuscorrectie_bij_patienten_met_een_schisis.html
- 3 <https://www.zorginstituutnederland.nl/publicaties/rapport/2015/01/15/beoordeling-stand-van-de-wetenschap-en-praktijk>

13. Labiacorrectie/reconstructie clitoris en vulvaire structuren

Labiacorrectie

Correctie/reductie van labia minora valt niet onder verzekerde zorg tenzij er sprake is van:

- *Verminking door ziekte, ongeval of medische verrichting*
In het geval van de labia minora is er een enorme anatomische variatie (zie Achtergrondinformatie). Er kan dan ook geen sprake zijn van misvorming/verminking in de zin van het Besluit Zorgverzekeringen.
- *Aantoonbare lichamelijke functiestoornis*
Als voorbeelden van aantoonbare lichamelijke functiestoornis worden wel eens aangevoerd: het vormen van een urinereservoir, ongemak bij bewegen, en naar intravaginaal bewegen van een labium tijdens de coïtus. Deze ongemakken zijn eenvoudig te verhelpen door manuele correctie of minder strakke kleding. Samenvattend kan een lichamelijke functiestoornis doorgaans niet worden aangevoerd als reden voor aanspraak op een labiacorrectie/reductie.

Functiestoornissen van psychische/sociale aard als gevolg van een lichamelijke afwijking vallen evenmin onder de verzekerde prestatie.

Achtergrondinformatie

Zoals in het modelprotocol 'Labiumreductie' van NVPC / NVOG (mei 2008) staat aangegeven bestaat er een grote spreiding in de normale (anatomische) variatie van labia minora. Er is geen aangetoonde relatie tussen labiumgrootte en klachten (Loyd). De oorzaak van de klachten die worden toegewezen aan de grootte van de labia minora wordt niet altijd diepgaand onderzocht. Het kan zijn dat labium hypertrofie een toevalsbevinding is (Likes). Labiumreductie zou moeten worden gezien als een laatste middel en niet als eerste optie (Liao).

De NVPC en NVOG zijn van mening dat er sprake kan zijn van een indicatie voor labium-reductie bij een gemeten lengte vanaf 40 mm. Deze maat is gebaseerd op een artikel van Rouzier R et al (2000) waarin een retrospectief onderzoek naar chirurgische procedure, resultaten en complicaties bij 163 patiënten is beschreven. Alleen patiënten waarbij sprake was van een afstand van basis tot vrije rand van het labium van meer dan 40 mm zijn in het onderzoek meegenomen omdat de auteurs zijn overeengekomen alleen dan chirurgische reductie uit te voeren, met de motivering dat pas vanaf deze grootte verbetering van klachten te verwachten is. De keuze van deze maat is echter niet nader onderbouwd dan dat bij deze grootte mogelijk symptomen optreden door interferentie met kleding en dat bij mindere grootte de chirurgische procedure waarschijnlijk erg moeilijk is. De auteurs geven aan dat alleen de grootte van de labia minora nooit voldoende is als motivatie voor chirurgische reductie. Er kan dan ook niet gesproken worden van een op wetenschappelijke evidence bepaalde grens waarboven reductie is geïndiceerd. Ook kan er geen objectief verband vastgesteld worden tussen de lichamelijke klachten en de grootte van de labia. In het modelprotocol constateren NVPC en NVOG dat nader onderzoek naar labiumcorrectie is geboden in verband met het ontbreken van 'evidence based medicine' op het gebied van de indicatiestelling, de therapie en de begeleiding. Verder wijst het modelprotocol erop dat de intra- en interbeoordelingsbetrouwbaarheid van de meting niet erg groot is.

Dit bevestigt de conclusies uit het in 2002 verschenen artikel in het NTvG (de Waard et al.) waarin de indicatie voor labiumcorrectie wordt besproken:

- *Er zijn geen valide data over de normale grootte en de variatie van de labia minora.*
- *De vraag om labiacorrectie kan voortkomen uit onzekerheid over het seksueel functioneren, als gevolg van psychische klachten na seksueel geweld, of kan cultureel bepaald zijn. Zo werd in een ander artikel het statement gedaan dat bij toenemende welvaart de vraag om esthetische reductie van de labia minora toeneemt. De mode om het perineum te scheren zou de vraag naar labiacorrectie ook doen toenemen.*
- *De gynaecologen pleiten gezien het vaak voorkomen van onderliggende psychische problematiek voor een terughoudend beleid.*

In 2005 is een Brits artikel (Lloyd et al.) verschenen over normaalwaarden voor de vrouwelijke uitwendige genitalia. De variatie bleek zeer groot en niet gerelateerd aan enig psychisch/lichamelijk ongemak.

Samenvattend: correctie/reductie van labia minora valt doorgaans niet onder de verzekerde prestatie.

Literatuur

Waard J de, Jansen FW, Kuile MM ter, et al. Verzoek om labiacorrectie: soms meer dan een simpele vraag. Ned Tijdschr Geneeskd. 2002;146:1209-12.
Lloyd J, Crouch NS, Minto CL et al. Female genital appearance: 'normality' unfolds. BJOG 2005 ;112 :643-6.
Likes WM, Sideri M, Haefner H et al. Aesthetic practice of labial reduction. J Low Genit Tract Dis 2008;12(3):210-6
Liao LM, Creighton SM. Requests for cosmetic genitoplasty: how should healthcare providers respond? BMJ 2007;334:1090-2.
Rouzier R, Louis-Sylvestre C, Paniel BJ et al. Hypertrophy of labia minora: experience with 163 reductions. Am J Obstet Gynecol 2000;182(1):35-40
[Modelprotocol Labiumreductie van de NVOG en NVPC d.d. 28.05.2008](#)

Reconstructie clitoris en vulvaire structuren

Over Reconstructie clitoris en vulvaire structuren heeft ZIN in 2020 een standpunt gepubliceerd¹:
Zorginstituut Nederland concludeert dat reconstructieve behandelingen na vrouwelijke genitale verminking (VGV, vrouwenbesnijdenis) zoals ook omschreven in de 'Leidraad Medische zorg voor vrouwen en meisjes met vrouwelijke genitale verminking (VGV)' bij vrouwen met bepaalde lichamelijke klachten voldoen aan de 'stand van de wetenschap en praktijk'. Deze reconstructieve behandelingen na VGV worden bij de genoemde indicaties vergoed uit het basispakket. Reconstructieve behandelingen om alleen de vorm (het uiterlijk) te verbeteren, kunnen niet uit het basispakket worden vergoed.

De-infibulatie, chirurgische interventies voor lokale vulvaire afwijkingen en clitorisreconstructie zijn bij de genoemde klachten en complicaties ten gevolge van een uitgevoerde besnijdenis wetenschappelijk onderbouwde, effectieve ingrepen ter behandeling hiervan. Het betreft dus zorg die voldoet aan de stand van de wetenschap en praktijk.

- De-infibulatie, een kleine chirurgische ingreep om de bij de besnijdenis (deels) afgesloten toegang tot de schede te openen. Dit is een ingreep die de kans vermindert op bijvoorbeeld een keizersnede, een perineumscheur of pijn bij geslachtsgemeenschap.
- Chirurgische behandelingen van lokale afwijkingen aan de vulva als gevolg van de besnijdenis (bijvoorbeeld littekenweefsel of cyste). Deze kunnen nodig zijn bij (pijn)klachten.
- Clitorisreconstructie. Dit kan de seksuele functie verbeteren bij vrouwen met ernstige VGV en somatische seksuele klachten.

Literatuur

Standpunt ZINL 2020: reconstructieve behandelingen na VGV:
[Standpunt+reconstructieve+behandelingen+na+vrouwelijke+genitale+verminking+\(VGV\)%20\(3\).pdf](#)

¹ [Standpunt reconstructieve behandelingen na vrouwelijke genitale verminking \(VGV\) | Standpunt | Zorginstituut Nederland](#)

14. Genderincongruentie

In het Toetsingskader (bijlage (1.z) 2007¹ en in zaak 28008992 van maart 2008 besteedde het Zorginstituut aandacht aan de zorg voor transseksuelen.

Bij het Toetsingskader heeft het ZIN in 2021 een update geplaatst m.b.t. de definitie van transeksualiteit, ICD 11 en DSM-5.

- Diagnostiek en behandeling moeten worden uitgevoerd conform de internationale richtlijnen voor de behandeling en begeleiding van transseksuelen van de Standard of Care (SOC) van de WPATH (voorheen HBGDA) en door een multidisciplinair samengesteld genderteam in een centrum dat gespecialiseerd is op het gebied van geprotocolleerde behandeling van transseksuelen. Essentieel is dat er een duidelijke regie is gedurende het gehele behandeltraject.
- Intakegesprekken met een medisch-specialist; gesprekken met en testen door een psycholoog/psychiater; lichamelijk onderzoek en laboratorium onderzoek; hormoonbehandeling; psychologische ondersteuning voldoen aan de stand van de wetenschap en praktijk. Omdat de psychische ondersteuning bij genderidentiteitsproblematiek een integraal onderdeel vormt van het multidisciplinaire behandeltraject valt ook die zorg onder de Zorgverzekeringswet.
- Plastische chirurgie van de primaire of secundaire geslachtskenmerken voldoet aan de stand van de wetenschap en praktijk. De plastisch chirurgische operatie van de *primaire* uiterlijke geslachtskenmerken bij vastgestelde genderincongruentie is een te verzekeren prestatie (art 2.4, eerste lid, sub b, onderdeel 5, Bzv). Bij plastische chirurgie van de *secundaire* geslachtskenmerken moet sprake zijn van aantoonbare lichamelijke functiestoornis of van een verminking (art 2.4, eerste lid, sub b, onderdelen 1 en 2, Bzv).
- Haartransplantatie is in het algemeen niet aangewezen vanuit het oogpunt van doelmatige zorgverlening omdat (gedeeltelijke) kaalheid door middel van een pruik of haarstukje kan worden gecorrigeerd.
- Epilatie (ontharen) is zorg zoals medisch-specialisten plegen te bieden, die ook door huidtherapeuten of schoonheidsspecialisten⁴ mag worden verleend. Wel moet sprake zijn van een verminking. Wat betreft de beharing van romp en de ledematen kan doorgaans niet gesproken worden van verminking. Ook voor baard- en snorbeharing geldt dat in beginsel niet gesproken kan worden van een verminking. Andere maatregelen hebben doorgaans een afdoende resultaat. In extreme gevallen kan wel van een verminking sprake zijn. Eveneens kunnen permanente ontharing van specifieke delen van het lichaam gewenst zijn door de plastisch chirurg, denk aan perineum en penisbasis bij een vaginaplastiek en donorhuid bij phalloplastiek.

Het Zorginstituut heeft in 2010² verduidelijkt dat:

- Aangezichtschirurgie, adamsappelreductie en stem verhogende operatie bij man-vrouw transseksuelen zijn onder voorwaarden te verzekeren prestaties binnen de Zvw indien er sprake is van een passabiliteitsprobleem. Er is dan sprake van verminking in de zin van art 2.4, eerste lid, sub b, onderdelen 1 en 2, Bzv.
- Foniatrie en logopedie bij transseksuelen vallen onder voorwaarden binnen de dekking van de Zvw.
- Op psychische zorg aan transseksuelen is in beginsel het regiem van de Zvw of de Wlz van toepassing.
- Psychosociale hulp aan transseksuelen behoort in beginsel niet tot het terrein van de Zvw en de Wlz, maar tot het terrein van de Wmo.
- Het plaatsen van testikelprothesen moet gezien worden als onderdeel van de correctie van primaire geslachtskenmerken (de metaidoioplastiek/phalloplastiek) en valt daarmee onder de dekking van de Zvw (art 2.4, eerste lid, sub b, onderdeel 5, Bzv).

¹ <https://www.zorginstituutnederland.nl/publicaties/standpunten/2007/03/27/zorg-voor-transgender-personen-valt-volgens-cvz-toetsingskader-grotendeels-onder-de-basisverzekering>.

² [Uitspraken www.cvz.nl - 29029185 \(2010047325\)](https://www.cvz.nl/-/media/29029185/2010047325)

- Het plaatsen van borstprothesen komt voor vergoeding in aanmerking in gevallen die vergelijkbaar zijn met agenesie/aplasie van de borst. Er is dan sprake van verminking in de zin van art 2.4, eerste lid, sub b, onderdelen 1 en 2, Bzv. Sinds 1 februari 2019 geldt de subsidieregeling borstprothesen bij transvrouwen.⁵ 2016¹

Het toenmalige CVZ heeft het passabiliteitsprobleem nader toegelicht en uitgewerkt in haar standpunt van 22 maart 2010: "Men spreekt van een passabiliteitsprobleem als een man-vrouw transseksueel vanwege het (nog altijd aanwezige) mannelijke gelaat, niet als vrouw wordt herkend, waardoor mensen in het voorbijgaan een schrikreactie vertonen of bevreemd of niet respectvol reageren."

Als eerste dient vastgesteld te worden door een daarvoor bevoegde zorgverlener dat er sprake is van genderincongruentie en dat er een noodzaak is tot gendertransitie. Vervolgens dient te worden vastgesteld welke zorg noodzakelijk is voor deze transitie.

1. In de praktijk betekent dit voor adamsappelchirurgie dat er in de regel een passabiliteitsprobleem bestaat, als de adamsappel meer dan 5 mm uitsteekt ten opzichte van de hals contour, gezien vanuit het zijaanzicht.
2. In de praktijk betekent dit voor aangezichtschirurgie dat op de volgende wijze moet worden vastgesteld of er sprake is van een passabiliteitsprobleem, namelijk aan de hand van:
 - foto's en/of video's (van goede kwaliteit). Daarin dient de verzekerde zich te presenteren in de geslachtrol die de verzekerde wil vervullen. Op deze manier wordt het gehele voorkomen van de verzekerde meegenomen bij de beoordeling van het passabiliteitsprobleem.
 - Een aanvraag van de behandelend arts. Daarin moet duidelijk worden omschreven waarom er sprake is van een passabiliteitsprobleem bij de verzekerde (1), welk uiterlijk kenmerk het meeste aan dit passabiliteitsprobleem bijdraagt (2), en op welke manier de voorgenomen ingreep of ingrepen van invloed zijn op het passabiliteitsprobleem (3).
3. In de praktijk betekent dit voor gelaatsontharing dat moet worden vastgesteld of er sprake is van een verminking. In deze context betekent dit dat er door de overmatige gelaatsbehandling sprake is van een schrik-effect, conform het passabiliteitsprobleem. Zoals bij cis-vrouwen zijn andere behandelingen voorliggend, zoals harsen, epileren, bleken en scheren. Het recht op vergoeding stopt als niet meer wordt voldaan aan het passabiliteitsprobleem. Doel van de behandeling is een acceptabel resultaat, trans- noch cis-vrouw komt in aanmerking voor vergoeding van definitieve en totale verwijdering van gezichtsbehandling. Indien erbij herhaald behandelen geen verbetering optreedt is de betreffende persoon niet meer redelijkerwijs aangewezen op deze zorg, ook al is het gewenste resultaat nog niet bereikt. Of er sprake is van een verminking wordt vastgesteld aan de hand van:
 - Foto's (van goede kwaliteit), van kort na het scheren én 24 uur daarna.
 - Behandelplan van een huidtherapeut. Hierin dient te worden onderbouwd welke behandelmethode, aantal en frequentie van behandelingen noodzakelijk zijn op basis van huid- en haartype.
 - In geval van een vervolgaanvraag: een evaluatie van een huidtherapeut. Hierin dient te worden onderbouwd waarom onvoldoende resultaat is geboekt (1), waarom er sprake is van een uitzondering (2) en waarom continuering van de ontharing nog zinvol zou zijn (3).

¹ <https://www.zorginstituutnederland.nl/publicaties/adviezen/2016/03/31/advies-uitbreiding-basispakket-zvw-met-enkele-behandelingen-van-plastisch-chirurgische-aard-en-medisch-noodzakelijke-circumcisie>.

⁴ Het is aan de individuele zorgverzekeraar om op basis van kwaliteit en doelmatigheid, de keus te maken tussen huidtherapeuten en/of schoonheidsspecialisten.

⁵ [Subsidieregeling borstprothesen transvrouwen](#)

Achtergrondinformatie

- [Bijlage bij het Pakketadvies 2007, CVZ, onderwerp: "Het CVZ-toetsingskader geeft aan dat de specifieke zorg aan transseksuelen grotendeels een te verzekeren prestatie is"](#)
- [Standpunt Transseksualiteit \(zorg behoort grotendeels tot de Zvw en deels tot de Wlz en Wmo\) d.d. 22.3.2010](#)
- [Standpunt Transseksualiteit \(epilatie\) d.d. 22.9.2008](#)
- [Standpunt Transseksualiteit \(gespecialiseerd centrum\) d.d. 25.03.2008](#)
- [Standpunt Transseksualiteit \(toetsingskader\) d.d. 27.3.2007](#)
- [Nederlandse vertaling Standard of Care](#)

15. Hyperhidrosis

Hyperhidrosis wordt veroorzaakt door een overactiviteit van de endocriene zweetklieren, circa 30-40% betreft de gelokaliseerde vorm in de oksel. Andere locaties voor overmatig zweten zijn de handpalmen en voetzolen. Hyperhidrosis veroorzaakt op zich geen lichaamsgeur.

Er dient sprake te zijn van een stepped care behandeling: topische agentia, orale medicatie, iontoforese, behandeling met Botuline toxine A (add-on), operatieve methodes als curettage en excisie van huid en talgklieren. Bij onvoldoende effect van deze behandelingen kan als last resort een endoscopische thoracale sympathicotomie (ETS) worden overwogen.

Milde vormen van hyperhidrosis zijn in beginsel uitgesloten van de aanspraak op de zorgverzekering.

Een ernstige vorm van hyperhidrosis komt voor vergoeding in aanmerking indien er sprake is van een ernstige lichamelijke functiestoornis. Hiervan is sprake bij een objectiveerbare overmatige zweetrespons, welke dusdanig ernstig is dat deze leidt tot:

- medische complicaties (maceratie van de huid met eventueel secundair kloofvorming en infecties) of
- substantiële ernstige sociaal medische beperkingen in het normale maatschappelijke verkeer.

Bepaling of er sprake is van een ernstige verstoring van het normale maatschappelijk verkeer wordt vastgesteld door het afnemen van een gerichte zorgvuldige anamnese waarin belemmeringen in werk en overig maatschappelijk verkeer worden uitgevraagd. Daarnaast wordt het effect van hyperhidrosis op de kwaliteit van leven gemeten met de Dermatology Life Quality Index (DLQI). De DLQI is een 21-delige vragenlijst die een maat geeft voor de ernst van de aandoening en de gevolgen op het dagelijks leven.

*Opmerking: **MiraDry**, het uitschakelen van de axillaire zweetklieren door een elektromagnetische straling, is een behandeling niet conform stand wetenschap en praktijk en komt niet voor vergoeding in aanmerking (SKGZ201502321, 30 November 2015)*

Achtergrondinformatie

- [Liposuctie en laser behandeling van zweetklieren bij hyperhidrosis ook geen SWP](#)
- [Tumescente hidrosuctie \(liposuctie?\) bij hyperhidrosis geen SWP](#)
- [Laser sweat ablation bij hyperhidrosis geen SWP](#)

16. Circumcisie

Het standpunt van de NVU uit 2015¹ omvat medische indicaties voor circumcisis. Het standpunt geeft een duidelijke afbakening en daarmee houvast voor zorgaanbieders en zorgverzekeraars.

Zo is er sprake van een medische noodzaak als de conservatieve behandeling (meestal een zalf) niet of onvoldoende resultaat heeft en de voorhuid verwijderd moet worden. Dit geldt bij specifieke aandoeningen of bij verdenking van een kwaadaardige aandoening. Circumcisis die in andere gevallen worden gedaan, vallen niet onder een medisch noodzakelijke indicatie en zullen in principe opgevat worden als circumcisie vanwege een religieuze of culturele reden.

Circumcisie bij volwassenen

Er is vergoeding mogelijk indien er sprake is van:

- Papulosquameuze afwijkingen van glans en preputium
 - Zoon balanitis, ook wel plasmacel balanitis
- Chronische infectieuze afwijkingen
 - Recidiverende balanitis en balanoposthitis niet goed reagerend op conservatieve therapie
- Klinische verdenking op een (pre)maligne afwijking wanneer een lokale excisie niet mogelijk is zoals
 - Lichen Sclerosus
 - Plaveiselcel carcinoma (in situ)
 - Verruceus carcinoom (Buschke-Löwenstein tumor)
- Phimosis die leidt tot seksuele en/of hygiënische klachten

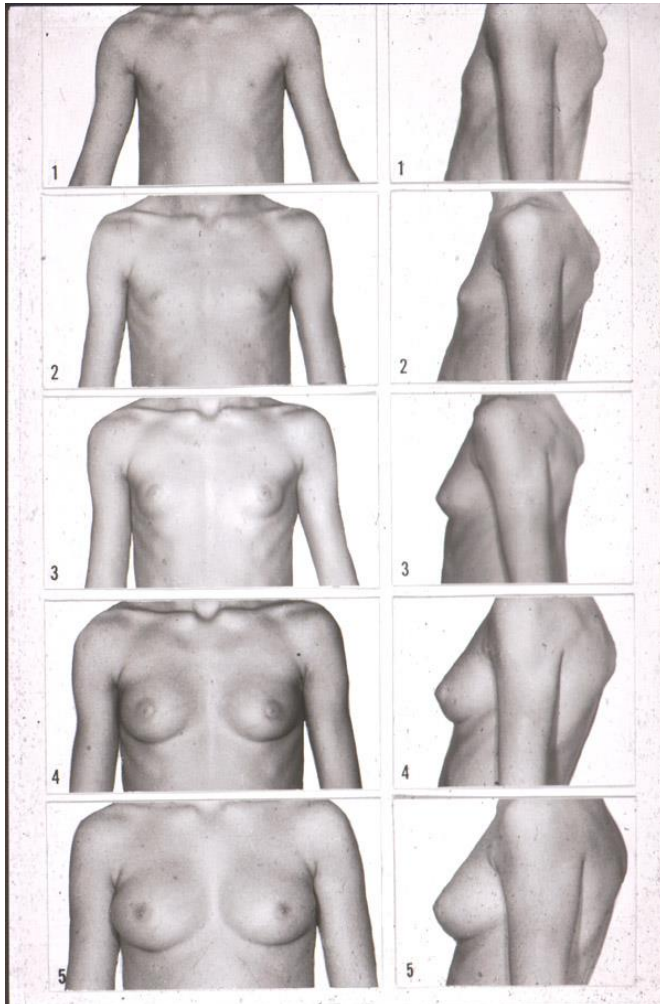
Circumcisie bij kinderen (tot 16 jaar)

Er is vergoeding mogelijk indien er sprake is van:

- Phimosis met (verdenking) Lichen Sclerosus
- Phimosis met recidiverende balanitiden én onvoldoende resultaat na 2 sessies van 6 weken corticosteroiden klasse 4 met progressieve retractie
- Recidiverende UWI's bij jongens met congenitale afwijkingen van de urinewegen (bijv. kleppen, hooggradige reflux, mega-ureter)
- Recidief phimosis na preputiumplastiek
- Niet-redresseerbare paraphimosis
- Recidiverende balanitiden en/of recidiverende UWI's bij patiënten die dagelijkse hygiënische verzorging niet toelaten (bijv. ernstige retardatie, autisme e.d.)
- Persisterende phimosis die (aanleren van) zelfkatheterisatie bij jongens belemmert en onvoldoende resultaat van 2 sessies van 6 weken corticosteroiden klasse 4 met progressieve retractie
- Symptomatische phimosis i.c.m. andere ernstige pathologie (oncologisch; immunologisch etc.)

¹ <https://www.nvu.nl/verenigingsinformatie/nieuws/details/?nieuwsid=f98b6273-4a0f-4afe-85f9-53d05b660482>

Bijlage 1. Tanner stadia borstontwikkeling

M1: tepel is iets verheven

M2: knopvormige verheffing van de areola en vergroting van de diameter van de areola

M3: verdere verdikking van de areola

M4: meer vet in de borst, waardoor de areola een tweede verhoging op de borst wordt

M5: areola meestal op niveau van de borst en is sterk gepigmenteerd. Volwassen stadium van borstontwikkeling

Bijlage 2. De Pittsburgh Rating Scale¹

De Pittsburgh Rating Scale bestaat uit een score van de deformiteit van tien anatomische gebieden: 5 regio's 'bovenlichaam' (armen, borsten, buik, flanken, rug) en 5 regio's 'onderlichaam' (mons, billen, heupen, mediale dijen, lagere dijen/knieën), beoordeeld volgens de schaal:

0 = normaal, 1 = lichte, 2 = matige, 3 = ernstige deformiteit.

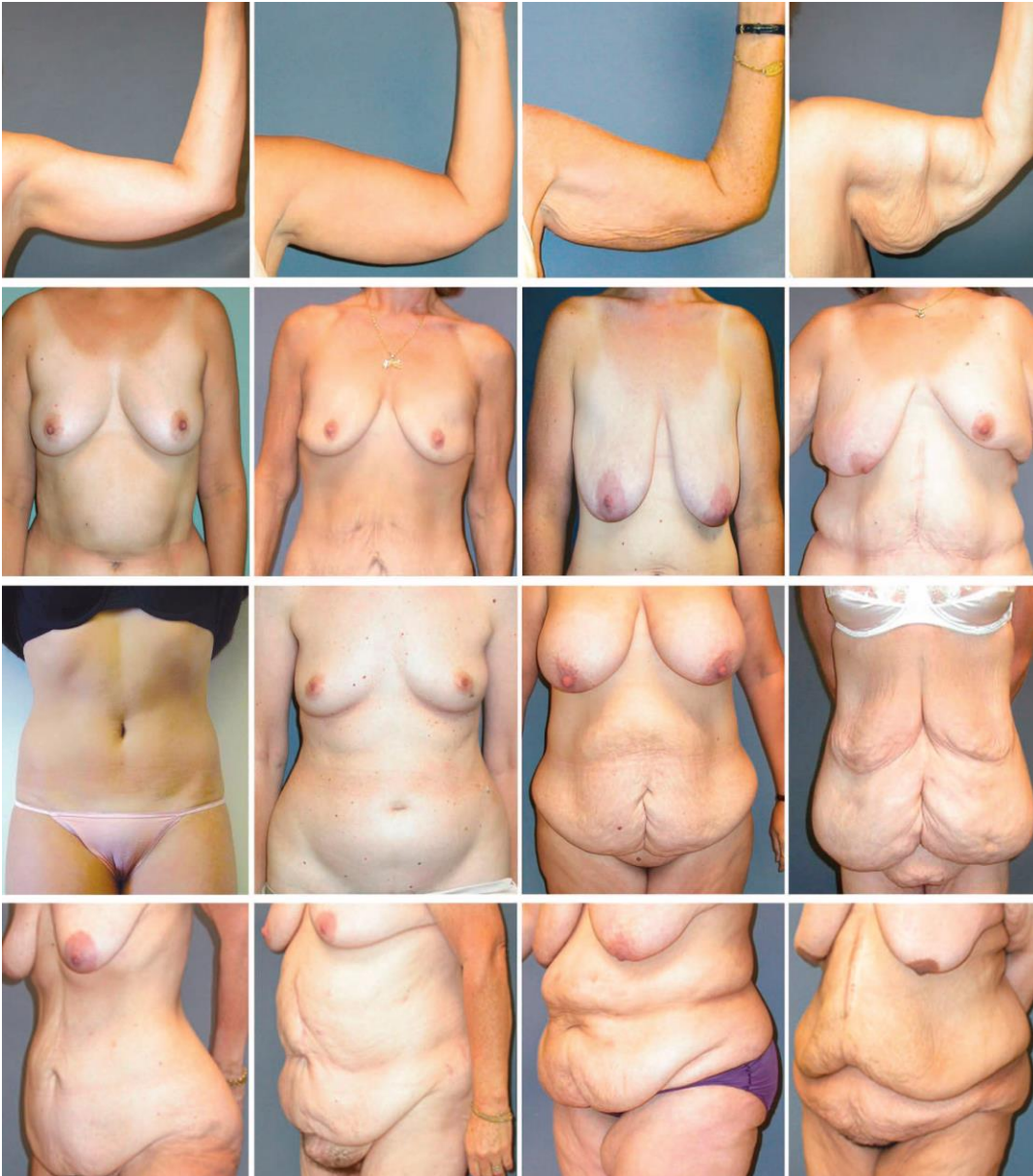

Fig. 1. De Pittsburgh Rating Scale voor armen, borsten, buik, flanken.

Van links naar rechts: 0 = normaal, 1 = lichte 2 = matige 3 = ernstige deformiteit.

¹ Bron: [Zorginstituut Nederland: Rapport Plastische chirurgie ter verbetering van de lichaamscontour - zoals de Lower Body Lift - bij patiënten met extreem gewichtsverlies is een te verzekeren prestatie.](#)

Fig. 2. (boven) Rug; (tweede rij) billen; (derde rij) heupen/laterale dijen; (onder) mons.
Van links naar rechts: 0 = normaal, 1 = lichte, 2 = matige, 3 = ernstige deformiteit.

Bijlage 3. Faciale atrofie

Lipotrophy by grade

Lipoatrophy may be mild and facial appearance is almost normal.

This is called Grade 1

Lipotrophy by grade

Lipoatrophy causing deeper fat loss and starting to show the facial muscle.

This is called Grade 2

Lipotrophy by grade

Lipoatrophy is deeper and wider than Grade 2 and the facial muscles are clearly showing.

This is called Grade 3

Lipotrophy by grade

Lipoatrophy with fat loss covering a wide area of the face and the skin is living directly on the facial muscles.

This is called Grade 4

Auteurs: **HIV-Associated Facial Lipotrophy**; Julia James, MD,* Alastair Carruthers, MD,* and Jean Carruthers, MD†*
Division of Dermatology and Department of Ophthalmology, University of British Columbia, Vancouver, Canada

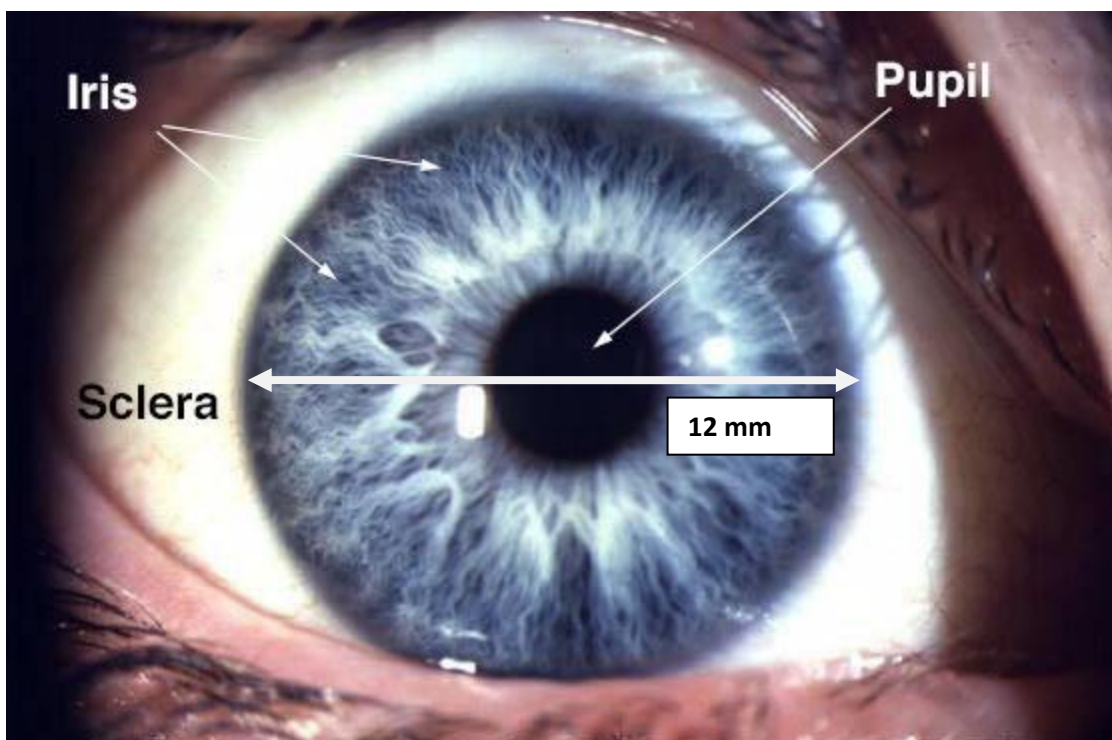
[Typ hier]

Bijlage 4. Achtergrondinformatie meting ooglidspleet

In 2005 is uitvoerig overlegd met het NOG over een objectief criterium voor het vaststellen van een gezichtsveldbeperking. Bij een verticale lidspleet afmeting van 7 mm of minder is sprake van een functionele gezichtsveldbeperking. Volgens de oogarts die deze maat geïntroduceerd heeft kan men voor meting van de verticale lidspleet (er wordt gemeten van de onderste corneale limbus en niet van de rand van het onderooglid) op foto's, naast het laten mee fotograferen van een centimeter, ook de lidspleet meten/berekenen door uit te gaan van het gegeven dat de cornea in werkelijkheid 12 mm is (het centrum van de pupil is de helft: 6 mm. 7 mm is dus 1 mm boven het centrum van de pupil). De op de foto gemeten afstand kan dan via de 12 mm maat naar de werkelijke afstand geëxtrapoleerd worden.

Dat de onderste corneale limbus op een foto niet altijd goed te zien is vormt een probleem. Daarom is besloten om bij het meten uit te gaan van het centrum van de pupil en de regel aan te houden: hangen van bovenooglid of huidplooi tot 1 mm of lager boven het centrum van de pupil leidt tot gezichtsveldbeperking en voldoet daarmee aan het criterium functiestoornis.

Illustratie meting verticale lidspleet

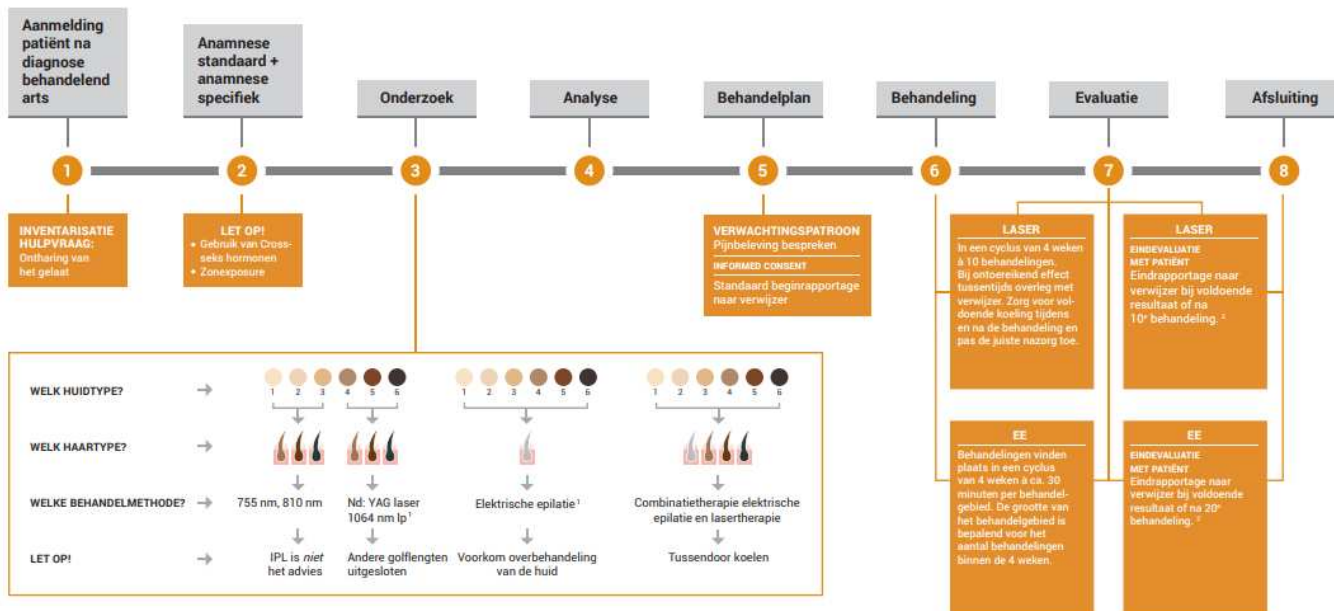

Bijlage 5. Behandelingschema ontharen gelaat tijdens transitietraject transvrouwen

STROOMSCHEMA

(Preoperatieve) ontharing tijdens transitietraject transvrouwen GELAAT

¹ Behandeltechniek afwezig > doorsturen naar collega regio.

² In uitzonderlijke gevallen gemotiveerd herhaal indicatie aanvragen bij behandelend arts.

Bijlage 6. BH-maat opmeten

Een BH- of cupmaat is opgebouwd uit een cijfer voor de omvangsmaat (bijvoorbeeld 75) en een letter voor de borstomvang (bijvoorbeeld D). Omvangsmaat en borstomvang vormen samen de BH-maat.

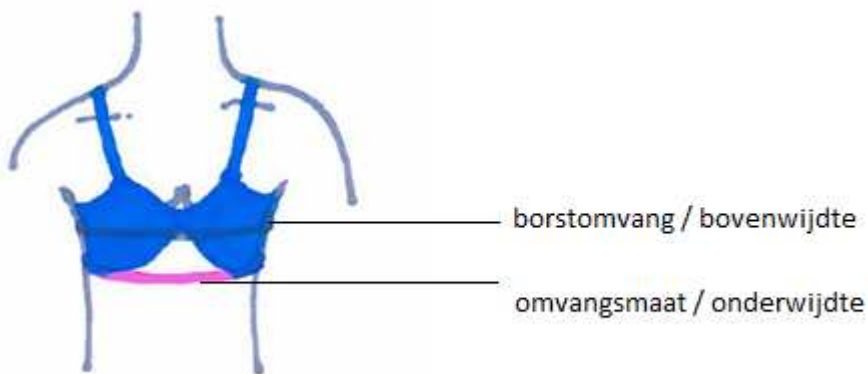
Voorwaarden voor meting:

- Meet altijd met BH aan. Bij voorkeur zonder shirt, blouse, etc.
- Zorg dat het meetlint goed horizontaal wordt gehouden.

Procedure voor het bepalen van de BH-maat:

- Meet eerst de omvangsmaat. Dit is de omvang van de thorax (borstkas) na een normale uitademing direct onder de borstaanzet en wordt ook wel onderwijdte genoemd.
- Meet vervolgens de borstomvang: dit is de omvang van thorax en mammae (borstkas en borsten) ter hoogte van de tepels (NB: meten met een BH aan), waarbij het meetlint niet te strak en horizontaal moet worden gehouden) Dit wordt ook wel bovenwijdte genoemd.

Opmerking; Op de gemeten waarde zit een tolerantie van ongeveer 2,5 cm. Wordt 71 cm gemeten, dan is de omvangsmaat 70. Wordt 88 cm gemeten, dan is de omvangsmaat 90.

Voorbeeld:

Als de omvangsmaat 80 is en de borstomvang 97,5 cm, dan is de BH- of cupmaat 80C

Iemand met een omvangsmaat van 93cm en een borstomvang van 112cm, heeft een BH- of cupmaat 95C

BH- of cupmaat	A	B	C	D	E	F	G	H
65	77,5	80	82,5	85	87,5	90	92,5	95
70	82,5	85	87,5	90	92,5	95	97,5	100
75	87,5	90	92,5	95	97,5	100	102,5	105
80	92,5	95	97,5	100	102,5	105	107,5	110
85	97,5	100	102,5	105	107,5	110	112,5	115
90	102,5	105	107,5	110	112,5	115	117,5	120
95	107,5	110	112,5	115	117,5	120	122,5	125
100	112,5	115	117,5	120	122,5	125	127,5	130
105	117,5	120	122,5	125	127,5	130	132,5	135
110	122,5	125	127,5	130	132,5	135	137,5	140
Omvangmaat								Borstomvang

Bijlage 7. De Stichting Klachten en Geschillen Zorgverzekeringen

In artikel 114, eerste lid Zorgverzekeringswet is bepaald dat de zorgverzekeraar ervoor zorgt dat zijn verzekerden geschillen over de uitvoering van de zorgverzekering kunnen voorleggen aan een onafhankelijke instantie. In 2006 is de Stichting Klachten en Geschillen Zorgverzekeringen [hierna: de SKGZ] opgericht door Zorgverzekeraars Nederland en de Nederlandse Patiënten Consumenten Federatie. Het bestuur van de SKGZ bestaat daarom uit vertegenwoordigers van beide partijen.

Samenstelling en taak

[De Geschillencommissie van de SKGZ geeft bindende adviezen bij een geschil tussen de verzekerde en de zorgverzekeraar over de uitvoering van de zorgverzekering en ziektekostenverzekering](#)

Procedure

Als een aanvraag van een verzekerde is afgewezen, kan hij de zorgverzekeraar verzoeken om een heroverweging verzoeken. Indien de zorgverzekeraar niet tot een andere beslissing komt en wederom de aanvraag afwijst, kan de verzekerde het geschil voorleggen aan de Geschillencommissie. Voor de behandeling door de Geschillencommissie wordt een entreegeld van 37 euro gevraagd. Een andere mogelijkheid is dat de verzekerde een geschil aanhangig maakt bij de civiele rechter. In de praktijk komt dit niet veel voor omdat zo'n procedure met de nodige kosten gepaard gaat.

Na ontvangst van het verzoek bekijkt de Ombudsman Zorgverzekeringen eerst of de kwestie door bemiddeling is op te lossen. Als bemiddeling niet mogelijk is, of als de bemiddelingspoging niet slaagt, wordt de zaak doorverwezen naar de Geschillencommissie.

De Geschillencommissie onderzoekt de zaak en beide partijen krijgen in een hoorzitting de gelegenheid om hun standpunt nader toe te lichten. Voordat er een bindend advies wordt uitgebracht, is de Geschillencommissie op grond van artikel 114, derde lid Zorgverzekeringswet verplicht om advies aan het ZIN te vragen. Hiertoe is de Geschillencommissie alleen verplicht als het geschil betrekking heeft op de zorg of overige diensten, dan wel over de vergoeding van die zorg en diensten. Zaken zoals bijvoorbeeld over het verplicht eigen risico, het innen van de premie, aanspraken op grond van de aanvullende verzekering of het verloop van een incassoprocedure worden niet aan het ZIN voorgelegd. Het advies van het ZIN heeft alleen betrekking op de aanspraak op grond van de basisverzekering.

De behandeling door Geschillencommissie wordt afgerond met een bindend advies waar aan beide partijen zich moeten houden.

Als een van de partijen het niet eens met het bindend advies, dan is het niet mogelijk om in beroep te gaan tegen het advies. Het advies kan wel voor een marginale toetsing (artikel 7:904 Burgerlijk Wetboek) worden voorgelegd aan de civiele rechter. Dit betekent dat de rechter het bindend advies slechts zal vernietigen, indien de uitspraak in verband met de inhoud of wijze van totstandkoming in de gegeven omstandigheden naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid onaanvaardbaar zou zijn. In de praktijk betekent dit dat een uitspraak nietig is als de geschillencommissie fundamentele beginselen van het procesrecht niet in acht genomen zou hebben, zoals hoor en wederhoor.

Op de website <http://www.kpzv.nl/> (kennisplein ziektekostenverzekeringen) zijn alle door de Geschillencommissie Zorgverzekeringen gepubliceerde bindende adviezen geplaatst.

Bijlage 8. Nasal Obstruction Symptom Evaluation (NOSE) scale

Hierbij worden de klachten van patiënt gescoord op een schaal van 1 tot 4 op

de volgende 5 symptomen:

1. Verstopte neus of vol gevoel
2. Neusblokkade of obstructie
3. Moeite met ademen door de neus
4. Problemen met slapen
5. Niet voldoende lucht krijgen bij sport of inspanning.

Verwijsbrief nodig van

Huisarts of medisch specialist.

Artikel 20. Audiologische zorg

Audiologische zorg is geneeskundige zorg als bedoeld in artikel 16 (Medisch specialistische zorg) en omvat zorg in verband met:

- Onderzoek naar de gehoorfunctie
- Advisering over de aan te schaffen gehoorapparatuur
- Voorlichting over het gebruik van de apparatuur
- Psychosociale zorg als dit noodzakelijk is in verband met problemen met de gestoorde gehoorfunctie
- Hulp bij het stellen van een diagnose bij spraak- en taal(ontwikkelings)stoornissen voor kinderen.

Eigen risico

Voor deze zorg geldt het eigen risico. Kijk voor meer informatie in artikel 7 en 8 van deze verzekeringsvoorwaarden.

Hier kunt u terecht

Bij een multidisciplinair team van deskundigen verbonden aan een audiologisch centrum, onder verantwoordelijkheid van een medisch specialist.

Een overzicht van de door ons gecontracteerde zorgaanbieders vindt u op onze website.

Kijk voor informatie over zorgverlening door een gecontracteerde zorgaanbieder in artikel 1.3 van deze verzekeringsvoorwaarden. Gaat u naar een zorgaanbieder waarmee wij voor de betreffende zorg geen contract hebben gesloten? Kijk dan voor meer informatie over de vergoeding in artikel 1.4 en 1.6 van deze verzekeringsvoorwaarden.

Verwijsbrief nodig van

Huisarts, audicien, bedrijfsarts, medisch specialist, jeugdarts/arts in de jeugdgezondheidszorg, specialist ouderengeneeskunde of arts voor verstandelijk gehandicapten.

Artikel 21. Plastische en/of reconstructieve chirurgie

Plastische en/of reconstructieve chirurgie is geneeskundige zorg als bedoeld in artikel 16 (Medisch specialistische zorg) en omvat behandelingen van plastisch-chirurgische aard, als het gaat om:

1. Correctie van afwijkingen in het uiterlijk die gepaard gaan met aantoonbare lichamelijke functiestoornissen;
2. Correctie van verminkingen die het gevolg zijn van een ziekte, een ongeval of een geneeskundige verrichting;
3. Correctie van verlamde of verslakte bovenoogleden, als de verlamming of verslapping een ernstige gezichtsveldbeperking tot gevolg heeft dan wel het gevolg is van een aangeboren afwijking of een bij de geboorte aanwezige chronische aandoening;
4. Correctie van aangeboren misvormingen in verband met lip-, kaak- en gehemertespleten, misvormingen van het benig aangezicht, goedaardige woekeringen van bloedvaten, lymfevaten of bindweefsel, geboortevlekken en misvormingen van urineweg- en geslachtsorganen;
5. Correctie van primaire geslachtskenmerken bij een vastgestelde transseksualiteit;
6. Het operatief plaatsen en het operatief vervangen van een borstprothese na een gehele of gedeeltelijke borstamputatie;
7. Het operatief plaatsen en het operatief vervangen van een borstprothese als sprake is van agenesie/aplasie van de borst (het ontbreken van borstvorming) bij vrouwen en bij man-vrouw transgenders, waarbij sprake is van de volgende criteria:
 - Afwezigheid van een inframammairplooï (plooï onder de borst) en;
 - Klierweefsel van minder dan 1 cm, aangetoond door middel van een echo.

Wat wordt bedoeld met behandelingen van plastische chirurgische aard?

Onder behandelingen van plastische chirurgische aard wordt verstaan: vorm- of aspect veranderende ingrepen van het uiterlijk. Deze ingrepen zijn niet beperkt tot het specialisme plastische chirurgie.

In de 'Werkwijzer beoordeling behandelingen van plastisch-chirurgische aard' vindt u een nadere toelichting wanneer u recht heeft op deze zorg bij de genoemde criteria. Deze werkwijzer is opgesteld door de Vereniging Artsen Volksgezondheid (VAV), Zorgverzekeraars Nederland (ZN) en het Zorginstituut Nederland. U vindt deze werkwijzer op onze website.

Dit is niet verzekerd:

- a. Behandeling van verlamde of verslakte bovenoogleden, anders dan genoemd in punt 3 van dit artikel
- b. Liposuctie van de buik
- c. Het operatief plaatsen en/of verwijderen van een borstprothese zonder medische noodzaak of om cosmetische redenen.

Eigen risico

Voor deze zorg geldt het eigen risico. Kijk voor meer informatie in artikel 7 en 8 van deze verzekeringsvoorwaarden.

Hier kunt u terecht

Bij een medisch specialist.

Een overzicht van de door ons gecontracteerde zorgaanbieders vindt u op onze website.

Kijk voor informatie over zorgverlening door een gecontracteerde zorgaanbieder in artikel 1.3 van deze verzekeringsvoorwaarden. Gaat u naar een zorgaanbieder waarmee wij voor de betreffende zorg geen contract hebben gesloten? Kijk dan voor meer informatie over de vergoeding in artikel 1.4 en 1.6 van deze verzekeringsvoorwaarden.

Verwijsbrief nodig van

Huisarts, bedrijfsarts, medisch specialist of kaakchirurg.

Toestemming

U heeft vooraf toestemming nodig. Bij de aanvraag moet u een toelichting van uw behandelend medisch specialist meesturen. Meer informatie over het aanvragen van toestemming vindt u in artikel 1.9 van deze voorwaarden.

Artikel 22. Transplantatie van weefsels en organen

Transplantatie van weefsels en organen is alleen geneeskundige zorg als bedoeld in artikel 16 (Medisch specialistische zorg) als de transplantatie is verricht in een land van de Europese Unie of EER-lidstaat. Als de transplantatie wordt verricht in een ander land, dan moet de donor uw echtgenoot, geregistreerde partner of bloedverwant in de eerste, tweede of derde graad zijn en in dat land wonen.

De zorg omvat ook de vergoeding van de kosten van:

- a. Specialistisch geneeskundige zorg in verband met de selectie van de donor;
- b. Specialistisch geneeskundige zorg in verband met de operatieve verwijdering van het transplantatiemateriaal bij de gekozen donor;
- c. Het onderzoek, de preservering, de verwijdering en het vervoer van het postmortale transplantatiemateriaal, in verband met de voorgenomen transplantatie;
- d. De in deze verzekeringsvoorwaarden geregelde zorg aan de donor, gedurende maximaal 13 weken, dan wel een half jaar in geval van een levertransplantatie, na de datum van ontslag uit de instelling waarin de donor ter selectie of verwijdering van het transplantatiemateriaal opgenomen is geweest, voor zover die zorg verband houdt met die opname;
- e. Het vervoer van de donor in de laagste klasse van een openbaar middel van vervoer binnen Nederland of, als dit medisch noodzakelijk is, vervoer per auto binnen Nederland, in verband met de selectie, opname en ontslag uit het ziekenhuis en met de zorg, bedoeld onder d;